

Григорій Ліщенко

ВИБРАЖЕ

Григорій Ліщенко

В И Б Р А Н Е

Кіровоград-2013

ББК 84(4УКР) 6-5

УДК 82-1

Л 67

Ліщенко Григорій.

Л 67 Вибране – Кіровоград:

Центрально-Українське видавництво, 2013. - 189 с.

ISBN 978-966-130-020-9

У цій збірці, яка є лише частиною щедрого поетичного доробку автора, представлені надзвичайно милозвучні, ліричні, зворушливі поезії про рідний край, його чарівну природу, а також філософські роздуми поета про вічне й минуще, людину і час, отчий дім і всесвіт.

ББК 84(4УКР) 6-5

УДК 82-1

ISBN 978-966-130-020-9

© Г.Ліщенко, 2013

© Центрально-Укр. вид-во, 2013

*Світлій пам'яті мого батька,
Василя Антоновича Філика,
присвячую.*

Ї Т ДА АЕІ АОІ АІ ЕЄЊОВ

* * *

... Гори, звезда моя, не падай...

С. Есенин

О, зоре, втомлених степів
 Тремтливе сяйво лий додолу.
 Не залишай мого поля
 Під оклик сірих журавлів.
 Якщо порину я колись
 У вічний сон із головою,
 Лиш ти, єдина, будь зі мною,
 Хоч інколи мені приснисть.
 Можливо, через сотні літ
 Сюди приходитимуть люди...
 Мене давно уже не буде,
 Та будеш, зоре, ти горіть.

* * *

Я завтра ще до сходу сонця встану,
 Піду один в простори неозорі.
 Погляну, як гойдаються тумани
 І падають у трави стиглі зорі.
 Загублюся в широкому роздоллі,
 Втопившись, край дороги відпочину,
 Переночую у безмежнім полі,
 А завтра знову в далечинь долину.
 Віддам усе, ніщо мені не треба,
 Блукати буду разом із вітрами.
 Дивитися, як сині очі неба
 Цілує мак гарячими устами.

* * *

Не наскладав я грошей, ні,
Все якимось бракувало часу.
Прикрас немає на мені –
Я тіло шрами прикрасив.
Не крав ніколи, жив як міг,
Не хитрував і не лукавив.
Я чистогу в душі зберіг,
А тіло – це вже інша справа.

* * *

Ягода-суниця
Заманила в ліс.
Зім'ята спідниця
Впала на покіс.
Колеться ожина,
Ой, солодкий сік.
В мене є дружина,
В тебе чоловік.
Ягода-малина,
Ах, яка смачна.
Не моя провина,
Не твоя вина.

* * *

Вітер зелений степами блукає,
Чеше барвистий розмай.
Хочеш, я пісню тобі заспіваю,
Пісню про батьківський край.
Пісню, що мама мені наспівала,
В пісні цій осінь і май.
В неї любов та надію вплітала –
В пісню про батьківський край.
В пісні цій смуток і біль відзовуться,
Ти мені лиш підіграй!
В пісні цій радість і щастя всміхнуться –
В пісні про батьківський край.
Ось і дитинство моє відсміялось,
Як весняний водограй.
Мамина пісня зі мною зосталась –
Пісня про батьківський край.

* * *

Дерева згубилися в полум'ї
Холодної, жовтої осені.
Дощ б'ється у вікна долонями,
До мене в хатиночку проситься.
Цілюються крапельки срібні
З листочками жовтогарячими,
Мені б серед ночі осінньої
Тебе хоч на хвилику побачити.
Припасти устами до губ твоїх,
До кіс твоїх кольору полум'я.
І хай тоді дощик вистукує,
Хай б'ється у вікна долонями.

* * *

Небо хмарами полатане,
Зшите ниткою дощів.
Вітер золото і платину
Обриває із кущів.
Гнізда, птахами залишені,
Сумно дивляться на світ.
Біля лісу, на підвищенні,
Догоряє рясно глід.
І летить понад городами
Літа бабиного нить.
І прощальними акордами
Пісня осені дзвенить.

* * *

Гарячий смерч розрізав груди,
Гойднулося червоне небо.
Невже мене тепер не буде?
Невже ніщо мені не треба?
Невже не вийду з цього бою?
Не повернуся в Україну?
А те, що так любив до болю,
Я назавжди тепер покину?
І буду для живих колишній,
І вже ніколи я не встану,
...І капали червоні вишні
В сухий пісок Афганістану.

* * *

Тоне осінь в жовтій хуртовині,
Як багато літ тому колись.
У степу широкім, при долині,
Всі дороги наші розійшлись.
Розійшлись. Ну й хай собі розходяться.
Щось тепер змінить не в силах ми.
Так уже у цьому світі водиться,
Так уже буває між людьми.
Тільки серце з тим ніяк не змириться,
Скільки не проси, що не роби.
Змучене, скалічене, на милицях –
Все йому не так. Ну хоч убий.

* * *

Пахне м'ятою літо зелене,
Впали зорі на плесо ріки.
Ти ще трішки побудь біля мене,
Ти ще трішки мене не покинь.
За хвилину твій потяг прибуде,
Вже гудок прокричав в даліні.
Що без тебе робити я буду?
Як без тебе прожити мені?
Закінчилося щастя шалене,
А розлука гірка, як полин.
Ти ще трішки побудь біля мене,
Ти ще трішки мене не покинь.

* * *

Високі зорі цідять жовтий сік
Крізь покривало місячної ночі.
Мені приснились карі твої очі
І наше літо скупане в росі.
На блискавках женилися громи
І на весілля кликали негоду.
Пила веселка з річки теплу воду,
Й було далеко дуже до зими.
Тепер, наскільки зором осягнеш,
Вирує осінь золотом багата.
До холодів рукою вже подати,
Я знаю, ти до мене не прийдеш.

* * *

Впали теплі роси на високі трави,
Синьооке небо зорями ряснить.
Пийте, мої юні, пийте без угаву,
Хміль терпкий кохання жменями весни.
Пийте, мої славні, поки є ще сили,
Поки любить серце і вирує кров.
Пийте, мої щирі, і цілуйте милих,
Бо коротка юність не поверне знов.
Пийте, мої любі, хай сміються роси.
Пийте і гуляйте, поки молоді.
Бо роки пролинуть, посивіють коси,
І беззуба старість прийде у ваш дім.
Пийте, мої рідні, пийте без угаву
Хміль терпкий кохання жменями весни.
Впали теплі роси на високі трави.
Синьооке небо зорями ряснить.

* * *

Відгукала зима, відмела,
Відплескала в замерзлі долоні.
І далеко, в безмежних полях,
Притомилися віхоли-коні.
Я по талому снігу бреду:
Здрастуй, березню зеленоокий.
Знову ти у моєму саду,
Срібно дзвониш березовим соком.

* * *

Журавлі, журавлі, побратими блакитного неба,
Я вдивляюсь увись і я чую, як тужать вони.
Журавлі, журавлі, не сумуйте, ридати не треба.
Нам би тільки дожить, нам би тільки діждатись весни.
Журавлі, журавлі, вам летіти далеко-далеко,
В невідомі світи, де ніколи немає зими.
Журавлі, журавлі, тут без вас мені буде нелегко.
Буду вірою жить, що весною зустрінемось ми.
Журавлі, журавлі, повертайтеся додому скоріше –
В колискові краї, де родилися ви і зросли.
Журавлі, журавлі, я писати для вас буду вірші
І вдивлятись увись, і вслухатись в знайоме «курли».
Журавлі, журавлі, якщо станеться так, що зимою,
Не діждавшись тепла, я на савані білім засну,
Журавлі, журавлі, не сумуйте, не плачте за мною,
А в моєму краю зустрічайте без мене весну.

* * *

В ту холодну ніч я до тебе біг.
Місяць на поля сів перший сніг.
Загубилось все в казці зимовій.
На бігу зловив я сніжинок рій.
У своїй руці їх для тебе ніс,
Щоб вплести тобі в позолоту кіс.
Відчинила ти, вийшла на поріг,
А в моїй руці – розтопився сніг.

* * *

Я чекав тебе стільки літ,
Стільки довгих ночей і днів.
Загубився твій рідний слід
Серед сотень чужих слідів.
Я гукав тебе, та дарма,
Не вернулася ти назад.
Вже на скронях моїх зима
І в душі моїй листопад.
І гірка мені вже весна,
І не вабить мене вже вись.
Ти ж приходиш до мене в снах,
Молода, як була колись.
Та на ранок тебе нема.
Сон розтане, як білий дим.
А навколо зима, зима
Замітає твої сліди.

* * *

Розлилася вереснева синь,
Жовтим листям замела дороги.
Сріблом прохолодної роси
Тихі ранки микють босі ноги.
І летить кудись у далечінь
Павутинка бабиного літа.
Захлинулась вереснева тінь,
Сонячним промінчиком зігріта.

* * *

Товаришу мій вірний, подивись
На плити ці, на ці хрести похилі.
Це свідки тих людей, що тут колись
Жили, трудилися і дітей ростили.
Вони відмежувалися від нас
Незримою стіною довгих років.
Сліди людей тих стер непинний час,
Поглинувши відлуння їхніх кроків.
Та хто вони? Яким був їхній шлях?
Про це мовчать холодні, сірі плити.
І тільки стерті дати на хрестах
Відлічують роки давно віджиті.
Ось так і ми, залишивши цей світ,
Проростемо травною і квітками.
І може хтось, через багато літ,
Стоятиме задумавшись над нами.

Батькові

Ти нікого в тому не вини,
Що прийшла в твою хатину старість.
Що не сняться вже весняні сни,
І за пругом літечко зосталось.
Що покрила скроні сивина,
Не вини нікого в цьому горі.
Та чи ж в тому є чиясь вина,
Що всихає дуб на косогорі?

...Закувала на калині зозуленька сива...

Закувала на калині зозуленька сива,
Виряджала стара мати у дорогу сина.
Іди, іди, мій синочку, іди не барися,
Через рочок, через другий додому вернися.
Ой, пішов син на чужину, де люди багаті.
Знайшов там він свою долю та й забув про матір.
Виглядала стара мати єдиного сина,
Виплакала свої очі, думала, загинув.
Пролітали дні за днями, роки за роками,
Повернувся син додому, та не застав мами.
Заросло подвір'я рідне бур'янами всюди,
Поховали стару матір чужі добрі люди.
Не діждалась бідна мати єдиного сина,
Заплакала на калині зозуленька сива.

* * *

Тліє край дороги жовтий лист,
Перехожим заглядає в очі.
Не нагадуй, що було колись –
Я назад вертатися не хочу.
У минуле спалено мости,
Не болить, зарубцювалось серце.
Я уже не я, і ти не ти,
І не треба згадувати все це.
Пережите, як єдина мить,
Кануло навіки в синю вічність.
Свіжу рану, котра ще болить,
Залікує час – його величність.

* * *

Закотилась пам'ять в спогади далеко,
У краї щасливі, де я жив і ріс.
В тих краях так тихо, в тих краях так легко.
В тих краях немає ні розлук, ні сліз.
Там високі трави, там густі покоси,
Там тумани білі сплять на болотах.
Там за синім лісом дощ танцює босий,
І червоні маки тліють у житах.
Там зелений ранок, на поля упавши,
Золотим намистом всіяв косогір.
Там стара береза, цілу ніч не спавши,
В пазуху сорочки назбирала зір.

* * *

Під тихий блюз печальний вальс
Танцює на асфальті вітер.
Це Вам, це Вам ці білі квіти,
Я не покину більше Вас.
Я Вас чекав багато літ,
Я виглядав Вас щохвилини.
Тож дайте руку, ми полинемо
В чарівний і далекий світ.
Пірнемо хоч на єдину мить
У щось забуте, світле, чисте.
Погляньте, як кружляє листя –
Його уже не зупинить.
Це осінь. Це пора розлук,
А я хотів лишитись з Вами.
І пити, пити до нестями
Солодкий хміль із Ваших рук.
Прощайте. Під осінній блюз
Танцює на асфальті вітер.
Це Вам. Це Вам ці пізні квіти,
Я тільки Вас одну люблю.

* * *

Впав туман на темні крила ночі.
На болоті затужив бугай.
Я назад вертатися не хочу,
Й ти на мене більше не чекай.
За минулим плакати не треба –
Певно, не прожити без розлук.
Ти шукала журавля у небі,
А синиця випурхнула з рук.

* * *

Терпкий осінніх квітів аромат,
Душа у вирій проситься, та де там...
Мене скували життєві тенети
І вже не повернутися назад.
Ще синь в моїх не вицвіла очах,
Ще іній не покрив моє волосся.
Ще журавлі мене з собою просять.
Та тільки в снах, мій друже, тільки в снах.

* * *

На павутинці бабиного літа
У вирій осінь золота летить.
І каламутить воду сонний вітер,
Ламаючи сухі очерети.
Порожні гнізда в кронах лип заснули,
Птахів провівши у далеку путь.
І, згадуючи дні свої минулі,
Останні квіти грядку стережуть.
Це нам прощальне танго грає осінь,
Сховавшись в жовтих парасолях верб.
Моя душа, розхристана і боса,
Сьогодні знов порізалась об серп.

* * *

Стирає вічність імена і дати.
Літа, літа звідкіль вони взялись?
Не стало батька, постаріла мати,
І серце щемно просить: Помолись.
Знай, що за тебе це не зробить інший,
З усім змирись і ближньому прости.
І не гріши. Бо ж ти і так вже грішний.
Не забувай, що скоро треба йти.
Туди, на вигін, де старі берези
Вартують тих, що скінчили свій шлях.
Там сивий час своїм іржавим лезом
Стирає дати на старих хрестах.

* * *

Ішов урок і раптом в клас
Із коридору, просто так,
Якийсь хлопчак пустив до нас
З паперу зроблений літак.
Ішли роки, мене давно
Від школи повели стежки.
Вже інші діти за вікном
Пускають в небо літаки.
Та ось підбитим голуб'ям,
Легенький, білий, наче сніг,
Літак, запущений хлоп'ям,
Сьогодні впав мені до ніг.
Його рукою я торкнув
І враз, негадано отак,
Мене в дитинство повернув
З паперу зроблений літак.

* * *

Бабине літо – срібні стремена –
Мчить на рудому коні.
Бабине літо, залиш для мене
Теплі та сонячні дні.
Бабине літо – жовте багаття,
Листя на вітрі згорить.
Бабине літо, так небагато,
Нам залишилося жить.
Бабине літо – сонячний зайчик,
Неба безмежного вись.
Бабине літо – щастя окрайчик –
Ще хоч на хвильку лишишь.

* * *

Чомусь господар запізнився зранку,
Не вийшов з хати сонце зустрічать.
І люди, що походились до ганку,
Про щось поміж собою гомонять.
Та пес не розумів, про що говорять,
Що сталося, не бачив і не знав.
І між людьми, які усюди ходять,
З тривогою господаря шукав.
Дивився, виглядав, не міг діждатись,
А коли небо ясно розцвіло,
Чужі, похмурі люди вийшли з хати
Й господаря понесли за село.
Та враз відчув, що друг його покинув,
Що вже до нього більше не прийде,
Що хліба вже шматка йому не кине
Й ніколи більше в дім не приведе.
Ніхто того не знав, ніхто не бачив,
Ніхто не чув, як тисне груди жаль.
І покотилася сльоза собача,
Така прозора й чиста, мов кришталь.

* * *

Впала тиша на сніги глибокі,
В далині притих безлистий ліс.
Край села, загрузнувши по боки,
Зупинився гурт струнких беріз.
А в долині, над глибоким яром,
Де з джерел прозора б'є вода,
Облікає сніг червоним градом –
Горобина ягоди скида.
Падають додолу стиглі грона
З палених вітрами верховіть.
Жаром тліють ягоди червоні,
Та не в силах снігу розтопить.

* * *

Буває, серед теплих, літніх днів
Враз на душі зірветься люта хуга.
І ти якось, не стримавши свій гнів,
Навідмах, словом ранив свого друга.
А потім заспокоюєш себе:
«Забудеться, бо ж час найкращий лікар».
Повір, що рана швидко заживе,
Та шрам від неї лишиться довіку.

* * *

Серед степу, на краю дороги,
Де танцюють хуга й буревій,
Клен старий, високий та розлогий,
Спить у заметілі сніговій.
Відцвіли давно останні квіти.
Білу пряжу скрізь зима пряде,
А йому все сниться тепле літо
І кохання перше молоде.

* * *

Була весна. І ти була зі мною.
Я ждав тебе завжди біля воріт.
Нас ніч вмивала теплою росою,
І ми в лугах блукали до зорі.
Пройшли літа. І вже не ти, а друга,
Вже в інші коси квіти заплелись.
Вона у ніч біжить зі мною лугом,
По тих стежках, де бігла ти колись.
Вона біжить, зарощена і боса,
Лишаючи в траві свої сліди.
І я цілую мокрі її коси, –
Мені усе здається, що це ти.

* * *

В долонях серпня згоряє літо.
В ярах дрімають тумани сиві.
Вже хризантеми – осінні квіти
Вплітає вечір вітрам у гриви.
Неквапно прийде холодна осінь,
Дощем задзвонить у листя дзвони.
В краї далекі птахів попросить,
Огорне клени вогнем червоним.
За листопадом зима прилине,
Мороз на вікнах картин напише.
Пустеля біла усе поглине
І сліду літа ніде не лишить.

* * *

Закружляло на асфальті листя,
Грає вітер в золоту дуду.
Осінь у калиновім намисті
Бродить попід вікнами в саду.
Над обривом вільха величава
Задивилась у бездонну синь.
Ранками, на пожовтілих травах,
Дзвонить сонце кришталем роси.
Ген летить вервечка журавлина,
Ледве-ледве видно в далині.
Жаром обпікає горобина
Перегірклі вересневі дні.

* * *

Журавлі, журавлі
Восени покидають мій край.
На небесному тлі
Ти вже їх до весни не чекай.
Не чекай і мене,
І не треба за мною тужить.
Все пройде, все мине,
Тільки пам'ять зостанеться жить.
Як вона заболить,
Ти її лікувати не смій.
Вір, що прийде та мить,
Зійдуть паростки наших надій.
А настане тепло, –
Повернуся я знову сюди.
І розлукам на зло
Ми залишимось тут назавжди.

* * *

Вгамуйся, серце. Схаменись.
Мені вже все одно.
Надії, що жили колись,
Загинули давно.
Мене не вабить далечінь,
Як в ті щасливі дні.
І тільки тінь, забута тінь,
З'являється мені.
Вона зове мене туди,
В далекі ті літа.
Там батько мій ще молодий
І мати молода.
Там гору, сад і ліс, і рів
Хатина сторожить.
З-під стріхи солом'яних брів
Віконцями зорить.
Там теплий вечір під вікном
Заснув на спориші.
Там все, що так було давно,
Живе в моїй душі.
І я біжу. Біжу в мій світ,
В мої далекі дні.
Та тільки час – беззубий дід –
Регоче вслід мені.

* * *

Падають стиглі каштани
На пожовтілу траву.
Хмари важкі, олов'яні
Втомлено небом пливуть.
Бродять вітри по калюжах,
Осінь стежки замела.
Птаха поранена тужить –
Її не підняти крила.

* * *

Помолися за нас, Україно.
Ми боролися всі, як могли.
І за волю, за правду єдину
Молодими життя віддали.
Ми пройшли через біль і тортури,
Шлях кістками встеливши собі.
Соловецькі підвали і мури,
Магадан, Колиму і Сибір.
Ми помилування не просили,
Перед катом не падали ниць.
В нашій правді була наша сила,
В нашій вірі була наша міць.
Ми замучені в краю далекім
І зариті в чужинській землі.
Лиш твої, Україно, лелеки,
Часом тужать над нами в імлі.
І нікого – ні рідних, ні милих,
Ми самі залишилися тут.
А на наших безхрестих могилах
Вже високі дерева ростуть.
Помолися ж за нас, Україно,
Поки спомин про нас ще не вмер.
Ми за тебе ішли до загину.
Помолися ж за нас ти тепер.

* * *

Розлилась небес блакитна повінь –
І зими неначе й не було.
Ти лиш сонцю простягни долоні
Та відчуй п'янке його тепло.
Ти лишень прислухайся до серця,
До струмочка , що з гори біжить –
І почувеш, як земля сміється,
Як весні радіє кожную мить.

* * *

Пахне волошкова далечінь
Квітами покинутого краю.
Бродить по лісах забута тінь –
Та, що нас малими пам'ятає.
Кличе із далекої весни,
Плаче, як малесенька дитина.
Спомином приходиться в наші сни,
Розриває серце на частини.
Вабить нас у синю далечінь,
І болить душа за рідним краєм.
Там, в лісах, блукає сива тінь –
Та, що нас малими пам'ятає.

* * *

Украду тебе я , осене.
Хоч на трішки, а вкраду.
По дзвінкій, ранковій просині
В край далекий поведу.
Там, в лісах густих, неходжених,
Де живе старенький Ох,
У хатині з огорожею,
Заживемо тільки вдвох.
По сусідству мавка житиме,
Гноми і лісовички.
І Чугайстер нам носитиме
У торбині казочки.
І нехай сміється росяно
Над усім старезний дуб.
Украду тебе я , осене,
Все одно колись вкраду.

Написано на могильному камені

Він мав лиш трішечки таланту,
Посад високих не займав.
Ще болячок великий лантух –
Трьох жінок і двох доньок мав.
Любив поезію і зброю,
Товаришів, жінок, авжеж.
Він часто нехтував собою,
За що його любили теж.
Понад усе любив ще осінь,
Як ранками цвіте зоря.
Можливо, жив би він і досі,
Та Бог сказав йому: «Пора».

* * *

Краю мій нерідний, але милий,
Я сюди приїхав з даліни.
Тут колись пшеничні грали хвилі,
А тепер сивіють полини.
Тут колись жили дбайливі люди,
Степ кругом сміявся і радів.
А тепер бур'ян росте усюди,
І лисиці нишпорять руді.
Я бреду з рушницею по полю.
Плаче в душу перегірклий сум.
Краю мій, близький мені до болю,
Так безжально кинутий на глум.

* * *

Ой, летіли лебеді понад полем.
Загубили лебеді чиюсь долю.
Впала бідна доленька, на покоси,
Повернутись лебедів вона просить.
Ой, верніться, лебеді мої милі,
Візьміть мене, лебеді, та й на крила,
Несіть мене, лебеді, на Україну:
На чужині, лебеді, я загину.
Не вернемось, доленько, ми ніколи –
Така твоя, доленько, гірка доля.
Будеш, бідна доленько, тепер знати,
Як по світу білому мандрувати.

* * *

Закотилось літо в осінь, закотилось,
Сиві ранки в сині роси заросились.
Дує вітер в срібну дудку цілу днину,
Гонить вітер ген вервечку журавлину.
Сиротіє одиноко сад без листя,
За дощами чорне поле ворониться.
Напуває вечір душу терпким трунком,
І від суму вже немає порятунку.
Закотилось літо в осінь, закотилось,
Та й нічого після нього не лишилось.

* * *

Бинтувала туманом осінь
Рвані рани червоних кленів.
Так завзято і стоголосо
Реготали вітри шалені.
І пливла над землею низько
Синя хмара, дощем налита.
І було до зими так близько
Й так далеко було до літа.

* * *

Клюють зозулі вересневі зорі
І яблуками пахне сонний сад.
Ген осінь на старому осокорі
Примірює строкатий свій наряд.
І падають на землю стиглі роси,
І тоне в вишині їх срібний звук,
І сірий ранок перепелом босим
Стриба в суху нескошену траву.
Скупався день у сонячному морі,
Багрянний вечір впав на битий шлях.
Клюють зозулі вересневі зорі,
І пахне осінь яблуком в садах.

* * *

Дерева мокли під дощем,
Вітри зривали пізні квіти.
І прикривав туман плащем
Беріз безлистих мокрі віти.
Горів на вітрі рясно глід,
Притихли верби над водою.
І вечір, мов старенький дід,
Ішов неквапною ходою.

* * *

День сховався за обрій мерщій,
Десь регочуть вітри подорожні.
В помаранчу вдяглися кущі,
Колисаючи гнізда порожні.
Крізь віконця замурзаних шік
Ніч у хату заглянути хоче,
Осінь плаче в колиску дощів
І ховає заплакані очі.

* * *

Як сипле жаром стиглий глід,
А ще недавно цвів.
Під листям загубився слід,
Який до тебе вів.
І квіти, що садила ти,
Зів'яли всі давно,
Й мені ніколи не прийти
До тебе під вікно.
Чужі з тобою стали ми,
І не моя вина.
Вже зовсім близько до зими...
Тоді ж була весна.

* * *

Переживши безбожну епоху,
Ми поволі звелися з колін.
Відбудовуєм храми потроху,
Йдемо в церкву і б'ємо поклін.
В каятті відчуваєм потребу,
Й не одну уже тисячу літ.
Все шукаємо Бога на небі,
Загубивши його на землі.

* * *

А мені до тебе не дійти,
І назад дороги вже немає.
Ті стежини, де ходила ти,
Нині хуртовина замітає.
Може, в цьому завинили ми,
Чи пожартувала з нами доля?
Що під снігом сивої зими,
Не знайти нічого, окрім болю.

* * *

У чужій сторонці
Час водою збіг.
Вицвіли на сонці
Очі голубі.
Побіліли скроні,
Як весною сад.
І пробігли коні –
Не вернуть назад.
На душі так терпко,
Сумно щось мені.
Глянув у люстерко –
Чи то я ? Чи ні?

* * *

Заходжу до храму: ікони, хрести,
І боляче так на розп'яття дивитись.
Ми завжди уміли когось розп'ясти,
Для того , щоб згодом до нього молитись.

ÊÎ ËË Â²ÄË²ÒÀР ÒÛ Ì ÒÀÕÈ

* * *

Відлітають у вирій лелеки,
 Відміряючи небо крильми.
 Недалеко уже, недалеко
 Залишилося нам до зими.
 Ще сади позолотою вкриті
 І пташині дзвенять голоси,
 Але роси важкі, соковиті
 Будять холодом вранішню синь.
 День короткий примружує очі,
 Наливаючи сонцем плоди.
 Та помітно подовшали ночі,
 І тумани пливуть від води.
 Вже зовсім до зими недалеко –
 Височінь прохолодою снить.
 Відлітають у вирій лелеки,
 Покидаючи нас до весни.

* * *

Очі, мов каламуть.
 Сумно чомусь мені.
 Хочеться потонуть
 В темній цій глибині.
 Падаю я на дно
 І залишаюсь там.
 Вабить мене вино,
 Манять п'янкi уста.
 Ніч, мов коротка мить.
 Знаю давно, ачей:
 Карим не замінить
 Синіх твоїх очей.

* * *

Сірий день промок до нитки,
Сині хмари повні сліз.
Вітер гладить білі литки
Жовтих, вимоклих беріз.
То вербу смикне за коси,
То сховається в кущі.
Край дороги плаче осінь
В помаранчевім плащі.

* * *

Грає вітер осені на гусях,
Жовтий лист кружляє по землі.
Через літо відлітають гуси
У ранковій, голубій імлі.
Сиротливо, понад рідним краєм,
Попід хмари, в далечинь – аж ген.
І здається нам, що ми втрачаєм
Щось до болю рідне й дороге.

* * *

Не питай мене, не питай,
Де я був, що робив без тебе.
Я в очах твоїх бачу рай,
В них скупалося сине небо.
Я пірнаю у їхню синь,
Дістаю аж до дна самого.
Не проси мене, не проси –
Не скажу я тобі нічого.
Пахнуть коси твої, як ніч,
Що любисток пила зелений.
Не кажи, не кажи мені,
Як ти досі жила без мене.

* * *

Малювала осінь, малювала
Пензлем сонця по лісах і долах.
Золота ніде не шкодувала,
Осипала ним усе довкола.
Та вітри з дощами налетіли,
Обірвали й змили позолоту.
Пожаліть нічого не схотіли
Всю красу втоптали у болото.
Сумувала осінь, сумувала,
Цілу ніч від холоду тремтіла,
А на ранок сивим птахом стала
І в далекий вирій відлетіла.

* * *

Рояться зорі золотим роєм,
І місяць сипле промені над ганком.
А ніч зелену тищу терпко п'є,
Немов бджола нектар травневим ранком.
І пахнуть медом втомлені сади,
І росяно сміються сонні клени.
В цю синю ніч до мене ти прийди,
Бодай у снах прийди в цю ніч до мене.

* * *

Туманами бинтує осінь
Обвітрені кістки беріз.
І сумно дивиться у просинь
Задуманий, безлистий ліс.
І небо над землею низько,
Дощами сірими ряснить.
І до зими вже зовсім близько,
І ціла вічність до весни.

* * *

Кометі Галея

Комето хвостата, бродяго небесна,
З яких ти галактик прийшла?
Чого ти шукаєш у цій піднебесній?
І що ти уже там знайшла?
Можливо, лиш друга свого виглядаєш
Звідтіль, де панує імла.
Чи, може, ти слухної миті чекаєш,
Щоб Землю спалити до тла?

* * *

Вже ловлять ночі білу тишу,
В зелені пригорщі ялин.
І на вікні морози пишуть
Сюжети срібні для картин.
Впряжу я місяця у сани –
І нумо в сніжне поле мчать!
Колись я там чекав кохану,
Тепер нема кого чекать.

* * *

...Як добре те, що смерті не боюсь я...

В. Стус

Вмирав поет, так тяжко помирав,
Далеко від рідні, від України.
На груди руки втомлені поклав,
Ні перед ким не маючи провини.
Помер поет – і зринула душа,
Така свята, без докору сумління.
Та він воскресне у своїх віршах
І житиме в майбутніх поколіннях.

* * *

Ви знали всі, що римський прокуратор
Його провини так і не довів.
Та все одно вели його на страту
В терновому вінку на голові.
Та ви не знали, ниці і жорстокі,
Його судивши просто без вини,
Що будете багато сотень років
Навколішки стояти перед ним.

* * *

Зшию зошит з опалого листя,
Заримую вірші свої там.
Зроблю з ягід калини намисто
І нікому його не віддам.
Будуть ночі холодні, бездонні,
І думки, наче осінь, сумні.
Я візьму це намисто в долоні
Й стане затишно й тепло мені.
Обігрію хатину намистом
І розтопиться лід на душі.
Зшию зошит з опалого листя,
Буду в ньому писати вірші.

* * *

Сховався за горою день,
Вітри видзвонюють в колоссі.
Вже вечір втомлено бреде
Увесь зарошений і босий.
І цвіркуни в траві цвірчать,
І п'янку пахнуть дикі квіти.
Отак би впасти і лежать,
Вслухаючись у пісню літа.

* * *

Танцювали тіні по стіні,
Догоряла свічка у вікні.
І була весела ніч п'янка,
І була ти юна ще така.
І здавалось нам обом тоді,
Що завжди ми будем молоді.
Проплигло з тих пір багато літ,
Догоріла свічка на столі.
І волосся припорошив сніг,
І втомилось тіло від доріг.
За вікном вирує листопад
І сумує почорнілий сад.
І вмирає на дощі трава.
Тільки спогад серце зігрива.

* * *

Їх вирвала з життя війна,
Забрала назавжди з собою.
Брати Петро, Василь, Іван
Лишилися на полі бою.
Відсумувалося давно,
Відплакало і відболіло.
У Лету кануло на дно
Й землю стало їхнє тіло.
Спливає в нескінченність час
Так невблаганно і шалено.
Та частка їх живе у нас,
У нашій крові, в наших генах.

* * *

Відгукало літо золотаве,
І зозуля в лузі не кує.
Там, за лісом, на високих травах
Розгубили щастя ми своє.
Ще воно поплакало за нами,
Ще посумувало восени.
Та зима глибокими снігами
Забуття навіяла у сні.
Вже його не виглядай ніколи,
Не дивися сумно у вікно.
Просто розминулись наші долі –
На стежках, яких нема давно.

* * *

Пролітають нестримно віки,
Та й ховаються за небокраєм.
Десь мої спотикнуться роки,
І мене вже ніхто не згадає.
Все, чим я колись марив і снів,
Заберу у незвідану вічність.
Вам залишиться золото нив
І замети холодного січня.
Ще розвихрений день навесні,
Де струмочки дзвенять стоголосо,
І для вас журавлині пісні
Позбирає у пазуху осінь.
Хай надії мої не збулись
І помилок моїх не злічити, –
Долюбіть ви за мене колись,
Все, що я не зумів долюбити.

* * *

Як твоя душа пройметься болем
Чи відчує невблаганний щем,
Не шукай ти ліків їй ніколи,
Бо ж ніхто їх не знаходив ще.
Хай вона болить і хай страждає,
Хай сльозою вмиється не раз.
Тільки час душі допомагає
І лікує душу тільки час.

Гладіатор

В гримасі скорчилось обличчя,
Кров закипіла на устах.
Зробилось боляче незвично
Й не стало сил на ноги стать.
Синіло небо крізь забрало,
І натовп збуджено кричав.
І краплями життя стікало,
По вістрю гострого меча.

* * *

Сірим згустком суму і дощів
Покотилась осінь понад світом –
І стоїть у порваним плащі
Жовтий клен, сумуючи за літом.
Дивиться в промоклу далину,
Де провисли хмари над землею.
Довго клену виглядять весну,
Довго сумувати ще за нею.

* * *

По блакиті, скільки бачить око,
Розбрелися хмари, наче вівці.
Захлинувся день вишневим соком
Та й приліг у сінях, на долівці.
Задрімала і стара хатина,
Загорнувшись в тінь розлогих кленів.
Тільки лопухи, що біля тину,
Цідять літо в пригорщі зелені.

* * *

Засріблились молоді серпанки,
Ловлять ночі неба зірну синь.
І кудись бредуть серпасті ранки,
В кришталевих чобітках роси.
Колеться стерня їжакувата,
В далечинь біжать сліди підків.
Ген під лісом спить старенька хата,
Дах із позолочених сніпків.
Вийде батько росянистим ранком
І махне косою по траві.
Засрібляться молоді серпанки,
На його вже сивій голові.

* * *

Грає вітер в бубон місяця,
Побіліло все кругом.
А мороз неначе біситься –
Б'є об землю батогом.
Спорожніла сонна вулиця
Й, перелізши через тин,
Під віконцем клен сутулиться –
В хату проситься зайти.
Відчиню я двері кленові –
Ми давно вже друзі з ним.
Хай живе тепер у мене він,
Аж до самої весни.

* * *

В листопаді листя
Дерево скида.
В листопаді чиста
У річках вода.
В листопаді небо
Мжичкою мрячить,
В листопаді вербам
Холодно вночі.
В листопаді пензлем
День фарбує глід.
В листопаді змерзлим
Я з'явивсь на світ.
В листопаді соннім,
Як прийде мій час,
На краю безодні
Я покину вас.

* * *

У краю, де заплелась ожина
І ночами бродять сиві сни,
В лісі причаїлася хатина
Все мене чекає з далини.
Виглядає вже багато років,
Хмуриться віконцями в блакить.
Важко їй самій та самото
Зустрічі чекати кожна мить.
Почорнів давно вже дах сніп'яний,
Двері перехнябилися на бік.
Тільки сивий час, від суму п'яний,
В тій хатині доживає вік.
Тільки вітер схлипне часом гірко,
Листям закружляє на дворі...
Та впаде із неба сонна зірка,
Деся в ожинник, у глибокий рів.
З пам'яті усе повикидаю,
Забуття перетасую дні.
Тільки хата із отого краю
Буде часто снитися мені.

* * *

Пахне вітер полином гірким,
Плаче, поколовшись об шипшину.
Край дороги ловлять будяки
Бабиного літа павутину.
Тліє в горобинівім вогні
Сірий день, ніким не обігрітий.
Журавлі летять у вишині
І ридають, як маленькі діти.
Вкотре відчуваючи вину,
Побіжу за ними степом голим.
Наче бадиліна полину
Перегіркну журавлиним болем.

* * *

Зимовий день розкльовують ворони,
Скриплять на вітрі їхні голоси.
І вільха на своїх лапатах кронах
Гойдає знову прохолодну синь.
Вже вечір примостився біля тину –
До ночі залишився тільки крок.
Чумацький Шлях засипав дах хатини
Маленькими пилинками зірок.
Лоскоче хмару місяць мідним рогом,
Заметами тихенько тінь бреде.
І на гілляках ясена старого
Ворони втихли, розкльовавши день.

* * *

Засиніли далі вересневі,
Обігрівшись жаром горобин.
Павучок розвісив срібний невід
На пожовклій гілочці верби.
Лебедем упав на воду місяць,
І зненацька кола попливли.
Все ніяк собі не знайде місця
Сонний вітер в мокрих кронах лип.
Догоряли зорі вересневі,
Відбивались перлами в росі.
І ловив їх павучок у невід,
Що на гілці звечора висів.

* * *

Сумні, сумні ці очі осені
І жовто-сірі дні сумні,
І вітер у хатину проситься
І спати не дає мені.
І позолота рясно падає,
І тужать в небі журавлі.
І падолист мені нагадує,
Що ми не вічні на землі.

* * *

Десь високо і дуже далеко,
Понад смутком принишклих полів,
Плаче в просинь приглушений клекіт –
Це у вирій летять журавлі.
І душа моя рветься до неба,
І душі моїй сниться політ.
Тільки тілу нічого не треба,
Тільки тіло стоїть на землі.
Ще б душа в піднебесся злетіла,
Ще воліє вона висоти,
Та байдуже до всього вже тіло –
Все не хоче її відпустить.
Знаю, буде нелегко відразу
Розлучитися їм на межі
І живуть вони поки що разом,
Між собою давно вже чужі.

* * *

Стрижуть стрижі блакитну рань,
Дзвенять в повітрі їхні крила.
Вже осені давно пора
Напнути на вітрах вітрила.
Полинати у далину,
Птахів покликать за собою.
І на бадиллі полину
Гіркою випасти сльозою.

* * *

Знайду я розквітлу ромашку,
Скупаюсь в її білизні,
І стане мені вже не важко,
І буде не сумно мені.
І знову забудуться болі,
І вкотре в життя на краю
Ромашкою в чистому полі
Я вибілю душу свою.

* * *

Зарясніли розлуками дні,
Б'ються в землю достиглі каштани.
У полях, по колючій стерні,
Бродять сиві від суму тумани.
Відстоялося небо в ставку,
Голубе і бездонно глибоке.
Над обривом, в кущах тернику,
Стигне осінь п'янка, синьоока.
Вже тепер не сховатись мені
Від холодних дощів і печалі.
Зарясніли розлуками дні,
Засивіли туманами далі.

* * *

Дрімає на модринових верхівках
Настояний на хвої сонний день.
І дріт іржавий, як життя обривки,
Валяється в траві ще де-не-де.
Розбудить дятел тишу в синій кроні,
Як автоматна черга, ударить біль.
І упаде на зранені долоні
Розстріляною долею тобі.
І поховають тут без домовини,
І замете твою могилу сніг.
І довго-довго буде Україна
Тебе чекати із важких доріг.
І скільки їх лишилось тут лежати?
Скількох сюди недоля занесла?
Того ніхто не може розказати,
Бо ж навіть Бог не знає їм числа.

* * *

Зорі билися в шибку
Без кінця, цілу ніч.
Вигравали на скрипках
Цвіркуни голосні.
Заливались шалено
У садах солов'ї,
І любистком зеленим
Пахли коси твої.

* * *

Прощались трави назавжди,
Дощем притоптані додолу.
І тихо плакали сади,
І жовтий лист кружляв довкола.
І не шумів далекий ліс,
І в'яли пелюстки на квітах,
І було боляче до сліз
Дивитись, як вмирає літо.

* * *

Відкрипіли жорстокі морози,
Хуртовини у полі вляглись,
І зима після довгих погрозів
Полетіла з вітрами кудись.
Вже додому птахи прилетіли,
Вже сади дочекались весни.
І розкрилився день срібно-білий,
Весь уквітчаний цвітом рясним.
Захмелілий березовим соком,
Через гори, поля і ліси
Їде березень голубоокій,
Впрігши сонце в розвихрену синь.

* * *

Літо моє, літечко,
Де тебе шукать?
Закотилось ситечком
Ген у сіножать.
Відрясніло росами
В полі, на стерні.
Десь, поміж покосами,
Розгубило дні.
Вже на жовтім листячку
Вересень тремтить.
Літо моє, літечко,
Спалене за мить.

* * *

Забрезнився день на сонці,
В річках прокинулась вода.
Вже гілка крізь мале віконце
Брунькато в хату загляда.
Ген попід лісом, на горбочках
І на поораних полях
Крізь порвану снігів сорочку
Чорніє де-не-де рілля.
Вже обігрівшись на осонні,
Дзвенять потічків голоси.
І горобці в калюжах сонних
Розбризкують небесну синь.

* * *

Листопадовий лист проліта,
Листопадовий лист – наша доля.
Ген за осінь звернули літа
Й покотилися в зиму поволі.
Все гостріше сприймаємо ми
Ту розлуку, що вже за порогом.
Бо життя – це одна лише мить
Поміж вічністю, нами і Богом.

* * *

І ти, і літо, і блакить,
І зморена від спеки днина...
І вечір виткав із ріки
Туману білу полотнину.
І ми у ньому як у сні,
Йдемо зарошені і босі.
І ти, всміхаючись мені,
Квітки збираєш на покосі.
Давно мене вже там нема
Й стежини заросли травною,
А вечір тче густий туман
І розстеляє над водою.

* * *

Синьо гусне за вікнами вечір,
Сірі тіні повзуть по землі.
Ген під хмарами гнізда лелечі
Попливли за лелеками вслід.
Стука вітер у шибку розбиту
І фіранку гойда на вікні.
Де ти, де, моє втрачене літо?
Як тебе дочекатись мені?
Густо вечір за вікнами гусне,
Мокрі тіні лягають на сад.
Через осінь летять дикі гуси,
Щоб весною вернутись назад.

* * *

Сховалось літо
В пташині гнізда,
Зів'яли квіти,
Вже осінь пізня.
І сірі хмари
Пливуть всю днину –
Немов отари,
Удалеч синю.
Вітри колючі
П'ють мокрі вікна,
Ген біля кручі
Калина гіркне.
І десь далеко,
Аж на болоті,
Стоїть лелека,
Як я, самотній.

* * *

Сумні думки – немов отрута,
В житті завжди веселість глушать.
Звиваються, неначе спрути
І напувають сумом душу.
Вони, немов підступні змії,
Стають липучими і злими.
Не подавай ти їм надії,
Що можеш подружитись з ними.
Жени від себе їх подалі,
Будуй у серці світлі храми.
Старайся жити без печалі,
Бо вже весна не за горами.

* * *

Край осені горить берізка,
Вдягнувши в помаранчу віти.
І горобина ягід низку
Нанизує на синій вітер.
І птах, залітаний у небі,
Торкається до хмар кошлатих.
Йому нічого вже не треба,
Лиш тільки б літо наздогнати.

* * *

Забриніла музика
Між густих отав.
Хтось до неба гудзики
Срібні пришивав.
Вітер весь зарошений
По землі пробіг,
У траві нескошеній
Відпочити ліг.
Цілу ніч він схлипував,
Цілу ніч не спав.
Бо цвіркун під липою
Спати не давав.

* * *

Як мені з тобою? Як мені без тебе?
Вже давно стежини листям замело.
Падає лелека на промокле небо,
Та болить у нього зранене крило.
А дорога пізня і така далека,
Темно-синій вечір холодом заляк.
Я дивлюся в небо, як отой лелека...
Як мені з тобою? І без тебе як?

* * *

Вже віршів немає і не буде,
Тільки проза – сіра, як життя.
А душа весь час чогось марудить
І собі шукає каяття.
Ще вона всміхається крізь сльози
І руками закрива чоло.
Та віршів немає, тільки проза –
Сіра і буденна, як на зло.

* * *

Замела, завіяла
Зимонька-зима,
Снігом все засіяла,
А тебе нема.
Певно в чистім полечку
Шлях перемело
І мені, на горечко,
Знов не повезло.
Може, просто віхола
Розгубила дні,
Й стала ти вже втіхою...
Тільки не мені.

* * *

Село Українське у степах безмежних,
Ти веснами квітуєш, як вінок.
Та у державі, ніби незалежній,
На страту вже приречена давно.
Село Українське – пустки через хату,
Навколо бездоріжжя й бур'яни.
Давно уже забули тут про свята,
Нема весіль, лише похорони.
Село Українське – пісне колискова,
Сьогодні ти, немов покірний раб.
Загинеш, і помре українська мова –
Народу мого найцінніший скарб.

* * *

Все у нас було на двох з тобою,
Все у нас на двох було завжди.
І розлогі верби над водою,
І садів квітневих білий дим.
І було на двох нам небо синє,
І на двох нам був Чумацький Шлях,
І тумани сиві у долині,
І блакить волошок у полях.
Йшли до нас у гості літні зливи
І вітри осінні повсякчас.
І кохання наше незрадливе
На подушці спало коло нас.
Тільки доля видалася злою –
Не пошкодувала нас обох
Все у нас було на двох з тобою,
І розлука теж була на двох.

* * *

Мій ужинок зовсім небагатий
І чомусь у віршах завжди сум.
Я не встиг щось більше написати –
Певно, в мене не було часу.
І про нагороди теж не мріяв,
Бо ж за вірші грошей не дають.
Та і римувати так не вмів я,
Щоб вершини творчості сягнуть.
Може, хтось візьме колись ці вірші
І душею доторкнеться їх.
Й буде нагорода ця найбільша,
На яку я сподіватись міг.

* * *

Рояться золоті зірки
На синім покривалі ночі.
Я, скіф, цілую залюбки
Такі розкосі скіфки очі.
А вітер п'є зіркасту синь,
Що впала в інгулецьке плесо,
І миє голубінь роси
Мого коня міцні череса.
Мій щит і меч лежать в траві,
Я обіймаю скіфку міцно.
Та пройде не один ще вік,
Поки я стану українцем.

* * *

Тут вічність у вухах дзвенить,
Ніколи ніхто не озветься,
Лиш спогад, як рана, болить
І тисне петлею за серце.
Здається, було це колись,
Шукаю стежину до хати.
У травах, що густо сплелись,
Зумів час усе приховати.
І тільки один сонний ліс
Та море волошок навколо.
Малесенький рай на землі,
В який не вернутись ніколи.

* * *

Білі вірші, вірші білі.
Я до них і так, і сяк, –
Всі мені незрозумілі,
Не римуються ніяк.
Білі вірші, що подієш?
Я розгублено стою.
Тут не кожен зрозуміє
Цю мистецьку течію.
Хокку, танку – я не знаю,
Я б писати так не зміг.
Хай їх пишуть самураї
І самі читають їх.

* * *

Мені нерідний край вже не чужий –
Мені знайоме тут усе до болю:
Крутий обрив у зарослях ожин
І плесо річки, і широке поле.
І вибалки, де терники цвітуть,
Куди вітри ховаються від спеки.
Тепер усе мені вже миле тут,
Й безмежний степ, де видно так далеко.
На березі густі очерети,
Там дика птаха в зарослі забилаьсь.
Ген серед степу збіглися хрести –
Оце й усе, що від села лишилось.
Тут сум і радість – все переплелось,
І їх тепер ніяк не розділити.
Всього мені тут звідать довелось.
Дітей ростить і рідних хоронити.
Я стільки літ отут уже прожив,
Хоч завжди марив краєм, де родився.
Мені нерідний край вже не чужий,
Бо він давно зі мною поріднився.

* * *

Дні, нанизані на осінь,
Просто губляться в імлі.
За вікном вітри голосяць,
Крутять листям по землі.
Наче б то на хворій скрипці
Заскрипів дуплявий в'яз
Все йому чомусь не спиться,
З ним не спатиму і я.
Буду слухать, як голосяць
За вікном вітри сумні.
І нанизувать на осінь
Цілу ніч свої пісні.

* * *

Я покинув край, де ріс і жив,
І не був у ньому стільки літ.
Там під лісом в плетиві ожин
Загубився мій дитячий слід.
Марив я тим краєм день і ніч,
Він мене із далини гукав.
Прилітав не раз до мене в сні,
На частинки серце розривав.
Як упав мені на скроні сніг,
Повернувся я до нього знов.
Та нікого там впізнати не зміг
І нічого там вже не знайшов.
Тільки серед плетива ожин
Кинуте гніздо, одним-одне.
Певно, птах, що тут раніше жив,
Теж не захотів чекати мене.

* * *

Жаріє жаром день жаркий,
І сонце, як велика свічка.
І вітер, втомлений такий,
Дзвенить у дно мілкої річки.
І десь далеко, наче в сні,
Чи так чомусь мені здалося? –
Блукає серпень по стерні
І дзвонить серпом у колосся.

* * *

Шие осінь лисицям шуби,
Марять мороком мокрі ранки.
Сивий вітер в яругах трубить,
Не діждеться ніяк світанку.
Раптом постріл ударить в тишу
Чорним шротом чи то намистом.
Осінь вірші лисицям пише
І притрушує жовтим листом.

* * *

Блукає осінь по стерні,
Така заплакана і сонна,
І гріються промоклі дні
На листопадових долонях.
І ягоди горобини
Повітря напоїли соком,
І відлітають до весни
Птахи у небесах високих.
Чомусь не весело мені...
І вітер цілу ніч зітхає,
Блукають тіні по стерні.
Чиї вони, ніхто не знає.

* * *

Спить волога, зелена тиша
На мохнатих мохах лісів.
Вітер кронами ледь колише,
Він спочити на мить присів.
Десь зненацька проскочить білка
І загубиться в царстві крон.
Трісне в лісі далеко гілка,
Відігнавши від зайця сон.
Під густим і зеленим дахом,
Заклопотані кожну мить,
Щось шукають смішні мурахи, –
Все готуються до зими.
Заховався у листі дятел,
Не побачить тобі його.
І вистукує так завзято,
Що аж відгомін йде кругом.
Ледь примітна стежина лиса,
Як мені його відшукать?
Ти навчи мене, мудрий лісе,
Ці зелені книжки читать.

* * *

Підемо вдвох з тобою в сонний ліс,
Де жовта тиша спить на синіх вільхах.
Там у заграві трепетних беріз
Блукає осінь, придивися тільки.
Поглянь лишень, яка краса навкруг,
Як виграє на сонці позолота.
По самий пояс заросився луг,
Ген сіра чапля тужить край болота.
І світлий сум проймає аж до сліз,
І не знайти уже від нього ліків.
Підемо вдвох з тобою в сонний ліс –
Побачиш осінь, придивися тільки.

* * *

Милий серцю краю,
Синь не має дна.
В очі заглядає
Сонечком весна.
Жайворонком небо
Марить кожну мить.
Я лише для тебе
Буду в світі жить.
Задивляться в роси,
Що в траві горять,
В золоті покоси
Літні дні згортать.
Січень зазимиться
Віхолами в сні.
А мені присниться
Теплий день весни.
Білий, наче лебідь,
Десь на схилі літ
Я впаду у тебе,
Як осінній цвіт.

* * *

Ростуть дощі такі росисті,
Такі великі і прозорі.
І на калиновім намисті
Вони горять, неначе зорі.
Ростуть дощі, і пахне осінь
Вся перелітними птахами.
І бродять в горах мокрі лосі,
До хмар торкаючись рогами.

* * *

Старезний дуб дуплом беззубим
Про щось із вітром шамотить.
Йому нічого вже не любо,
Не мило навіть в світі жить.
Всихають крони пожовтілі,
І корінь майже весь зачах.
О, скільки ран йому на тілі,
Залишив невблаганний час.
Він часто з бурями змагався,
Від блискавок не раз горів,
Але ніколи не здавався
Та ось тепер вже постарів.
Йому ламає вітер крони
І гонить листя в сиву даль.
І на сучку стара ворона
Розкльовує його печаль.

* * *

В цьому світі можна все купити
І за копійки усе продать.
Ми давно так навчилися жити
І до цього нам вже не звикать.
Завжди у життєвій круговерті
Викрутишся, як достатки є.
Тільки не відкупишся від смерті,
Бо вона грошей не визнає.

* * *

Жовкне жовтень жовтою травою,
Жовкнуть листям пожовтілі дні
І вітри не відають спокою,
Знову спати не дають мені.
Щось вони таки до мене мають,
Чимось я для них цікавий тут:
То уранці під вікном гукають,
То на вечір листя наметуть.
І чомусь їм цілу ніч не спиться –
На горищі, в димарі гудуть.
Може, там рахують черепицю
Жовту, жовту й трішечки руду?

* * *

Моя печале, розкажи,
Чого до мене ти приходиш?
Чому ти інших не знаходиш,
А тільки мною дорожиш?
Чи, може, любим став тобі,
Чи я з тобою подружився?
Чи лиш для того народився,
Щоб завжди скніти у журбі?
Прошу тебе, мене забудь,
Нехай я трішки відпочину.
Й без мене хоч одну хвилину
Ти обійдися як-небудь.

* * *

Зозуля роки роздає
Усім, хто тільки хоче.
Ще зранку самого кує
Й куватиме до ночі.
Виковує дзвінкі літа
Із сонячного світла.
Вона сьогодні неспроста
До всіх така привітна.
Накуй, зозуленько, й мені
На щастя і на втіху.
Нехай мої всміхнуться дні
Дитячим ширим сміхом.

* * *

Ніч намотує тишу
На старезну сосну.
Вітер річку колише,
В небі місяць заснув.
Сивогриві тумани
Гублять срібло роси,
Барабанять каштани
В поосінену синь.
Горобинові грони
Перегіркли зовсім,
Аж до болю червоні,
Ранять душі усім.
І високо над світом,
Навіваючи сни,
Плачуть птахи за літом
У поділ тишини.

* * *

Барвисто розквітли барвінки,
Напившись небесної сині.
Так радісно, сонячно й дзвінко
Сміється джерельце в долині.
Нап'юся і я із джерельця
Моєї землі дивних ліків –
І вмить заболить моє серце
І стану барвінком навіки.
І буду цвісти по долині,
І буду рясніти на луках,
Аж поки квітки мої сині
Не зірвуть коханої руки.

* * *

Я взяв квіток у невідоме,
Тепер мені вже все одно.
В бродяги не буває дому,
Й ніхто не жде його давно.
Вдивляюсь у вікно вагона,
В осінню вицвілу блакить.
А потяг в тисячу агоній –
На стиках рейок аж тремтить.
Летять мені назустріч милі,
Перони сірі вздовж доріг.
І краєвиди, серцю милі –
Про них я тільки мріять міг.
Кружляє листя позолота,
І сонце доганяє тінь.
І там, під самим горизонтом
Ковта дорогу далечінь.

* * *

Знову осінь веретенить
Срібне прядиво на тишу.
Підпалила сонні клени,
Ти не розбуди їх лише.
Вітер небо нині вранці
Знову хмарами латає.
По дорозі в мокрих капцях
З жовтим листям в ладки грає.
Над обривом стигне терен,
Мовчазний і непривітний.
Осінь срібло веретенить
На його колючі віти.

* * *

Ах, як світить місяць
В далечінь доріг,
Хуртовина місить
Тіста білий сніг.
Запряжу я в санки
Завірюх прудких,
Покружляю зранку
З ними залюбки.
Там, у чистім полі,
Де сніжиться шлях,
Я розвію болі
На семи вітрах.

* * *

Ти гордий лавр, я терен непримітний.
Ти вічно красувався й зеленів,
А я лиш тільки навесні розквітну,
Та цвіт мій облетить за кілька днів.
І ми завжди були з тобою різні:
Тобою кожен марить, кожен снить,
Я ж самотній гину в осінь пізню,
До мене навіть пташка не летить.
Ти скрізь бажаний, ввечері і вранці.
А на мені лежить одвічне зло.
Ти прикрашав обличчя можновладців,
А я прикрасив Господу чоло.

* * *

Маленька хатина, де мрії живуть,
І дах вже згинається вдвоє.
Немає ріднішого в світі, мабуть,
Нічого, крім хати старої.
Тієї долівки, де ти рачкував,
Що густо так сонцем залита.
Тих білених стін, що не раз витирав
Тоді, коли вчився ходити.
Тих вікон, в яких голубіла весна,
В які ти маленьким дивився.
Немає нічого ріднішого в нас,
Ніж хата, в якій народився.

* * *

Гіркий полин – народу мого доля,
Гіркий полин, скажи, чому такий?
Ти сивим смутком гіркнеш серед поля,
І плачуть роси на твої листки.
Гіркий полин, ти стільки горя бачив,
Ти стільки сліз і крові зустрічав.
Напевно, що не зміг би ти інакше,
І ти від того гіркнути почав.
Гіркий полин, ну що з тобою вдієш?
В тобі і туга, й біль переплелись.
Скажи мені, чи є на те надія,
Що перестанеш гіркнути колись?

* * *

Стікає час у глек життя,
Його ніколи не зупиниш.
Біжать літа без вороття,
Ти ледве вгледиш їхні спини.
Підходжу мовчки до вікна,
Вдивляюся у морок ночі.
І відчуваю я сповна,
Як чавить місяць мої очі.
І неспокійно на душі,
Й думки снуються вузлуваті,
І ненаписані вірші
Де зранку изаважають спати.

* * *

Восени я кличу літні дні,
Серед літа осені чекаю.
На душі тривожно так мені,
Наче я когось тут виглядаю.
Та ніхто до мене не прийде
І не посумує тут зі мною.
Лине час повільно день за днем,
І роки спливають за водою.
Ще запахне терпко сіножать,
І зима снігами забіліє.
Буду я завжди когось чекать,
Бо з чекань сплітаються надії.

* * *

Осінні квіти, пізні квіти...
Дивлюсь на них із болем я.
Вже скоро обірве їх вітер,
І хуртовина закружля.
Від них не лишиться нічого,
Ніхто не порятує їх,
Отого цвіту дорогого,
Що тягнеться до рук моїх.
Хай диваком для вас я стану,
(Бо в кожного свої смаки).
Але мені той цвіт останній
Дорожчий за усі квітки.

* * *

Колись мені хотілось небагато –
Лише, щоб завжди поруч була ти.
Тоді б душа сягала висоти
Й життя було б для мене, наче свято.
Та все давно розвіялось, як дим,
Пірнуло у бездонну сиву Лету.
Було усе: падіння, зриви, злети –
І ти пішла від мене назавжди.
Стою самотній на краю життя,
Дивлюсь на сонце, що за пруг сідає.
І так нестримно вечір догоряє,
Тепер назад немає вороття.
Вже для душі не треба висоти,
Забулися твої назавжди очі.
Не знаю я і знати вже не хочу,
Де зараз ти і з ким сьогодні ти.

* * *

На острові я замок свій
Будую із піску.
Везу думок і рій надій
В маленькому візку.
Цю челядь гомінку своєю
Поселю в замку тім.
Хай буде їм, як у раю,
На острові моїм.
Там далеч сонячним дощем
Полоще бриз морів.
А що потрібно їм іще,
Крім простору й вітрів?

* * *

Бродяга з душею поета,
Що очі блакитні, як небо.
Не треба йому еполетів,
Ні грошей, ні слави не треба.
Бо звик він, не знаючи міри,
З вітрами по світу блукати,
В стежини тваринок і звірів
Мереживо рим заплітати.
Будити тумани поснули,
Що вранці лежать у долині.
Лічити роки, що зозулі
Для нього кують на калині.
Дивитись, як бавиться небо
З волошками синіми в полі.
Бродязі нічого не треба –
Він вірші міняє на волю.

* * *

В далеке поле я піду,
Волошки сині там знайду.
Вони мені – як діти,
Дитинства мого квіти.
До них душею пригорнусь,
Хмільного запаху нап'юсь.
Постою, посумую,
До ранку заночую.
Ніхто із вас того не зна,
Що серцем я промерз до дна –
Одні волошки сині,
Що квітнуть у долині.

* * *

Згоряє ніч в долонях тиші,
Неначе свічка воскова.
Лиш вітер кленами колише
І шелестить суха трава.
І місяць викотивсь над ганком,
Немов з кишені мідний гріш.
І ручка знову аж до ранку
Римує на папері вірш.
І знов мені всю ніч не спиться,
На душу вкотре сум наліг.
І рими падають, як птиці,
Підбиті птиці в чистий сніг.

* * *

Я пілігрим – паломник вічний,
Шукач лиш правди і добра.
Для мене вітер пересічний –
Єдиний друг, єдиний брат.
Для мене далі неозорі,
Не відаю границь і меж.
Я скрізь: у полі і на морі –
Мене кругом ти віднайнеш.
З тобою говорить не стану,
На це надію ти облиш.
Своїми мертвими устами
Я розмовляю з Богом лиш.

* * *

Ах, як нині зоряно,
Сипле градом глід.
Сіють ночі зорями
В темряву ріллі.
В синьоокі просині
Срібло проліта.
Милі мої осені,
Втрачені літа.
Всі поля поорано,
Холодно мені.
На чотири сторони
Розбрелися дні.

* * *

Жалом жалю жалимо
Серце раз у раз.
І його ми палимо
Кожну мить та час.
Болем болю виболить
Серце нанівець.
В Бога вже не вимолить
Інших нам сердець.
Може, краще б каменем
Стало воно щоб...
Серце, ах, пробач мене,
Я оце про що?

* * *

Полинами поле полиниться,
Від посухи вітер зашкаруб.
У саду покинута криниця –
Ні відра, ні линви, тільки зруб.
Їй давно нічого вже не треба,
Спить на дні застояна вода.
Голубіє в ній кружальце неба
І ночами місяць загляда.
Ще буває, після громовиці,
Зливи, граду чи дзвінких дощів
П'є веселка воду із криниці
В мокрому, барвистому плащі.
А коли прийде похмура осінь,
І лютує вітер цілі дні,
То туман притулку в неї просить –
У її затишній глибині.
І дрімає у саду криниця,
Вже нема ні линви, ні відра.
Часом їй в спекотний день присниться,
Що біжить по воду дівтора.

* * *

Із груші дятел креше іскри
І стук його довкола лине.
Порізалась об вітру вістря
Калина стигла біля тину.
Осінній день натік по вінця
У дзбанок сонця золотавий.
І розкидає клен червінці
На жовті пересохлі трави.

* * *

Як в сильну спеку Божий гнів
Все сонцем випалить кругом,
Молися білизні снігів
І хуртовинам за вікном.
Як хуртовини навісні
Завіють шлях тобі колись,
Молись розкриленій весні,
Малому паростку молись.

За мить до того, як маєш заснути

Тримає тиша сон у теплій жмені,
Стікає, як сльозою, свічка воском.
Ген попід хмари линуть сни зелені
Й цілує трави вітру легкий лоскіт.
Великі очі, наче небо, сині,
Важкі повіки вже піднять не сила.
А час біжить нестримно по краплині,
Вже сонна тиша сном тебе накрила.

За мить до того, як маєш померти

Минуле враз пригадує свідомість
Уривками то тут, то там невпинно.
Немає вже нічого, а натомість
Твоє життя спресовують хвилини.
Так байдуже, так затишно, так ясно...
Не відчуваєш ні страху, ні болю.
Лиш спогади спалахують і гаснуть.
Ще мить одна – і ти уже на волі.

* * *

На узліссі жовтім
Бродить мокрий жовтень
І сріблясті роси в травах мерехтять.
Птахи відлітають
В далечінь безкраю,
Тільки нам ніколи їх не наздогнуть.
Я стою в задумі
Понад сивим сумом,
Вже не повернути втрачених років.
І холодна осінь
Знов мені приносить
Ягоди розлуки, стиглі та гіркі.

* * *

Як важко починать з нуля,
Коли усе вже занехаяли,
Коли спустошені поля
Й джерела попересихали.
Коли уже й сама земля
Зробилася злиденна, сіра.
Як важко починать з нуля,
Коли в душі убили віру.

* * *

Листопадово листя падає,
Попід вербами сум притих.
І нічого вже не нагадує
Днів розсміяних, золотих.
Ніч мелодію ще насвистує,
А за вікнами вже світа.
Листопадове, падолистоє
Наше щастячко відліта.
Понад річкою, понад полечком,
Де росилася сіножать.
Ой ти літечко, тепле сонечко,
Де мені тебе відшукать?

* * *

Посеред лісу мурашине місто,
Ходів і вулиць плетива дивацькі.
Придумане усе дотепно й хвацько –
І ти туди не думай лиш полізти.
Стій і дивись на це маленьке царство,
Навчайся тут неписаних законів.
Хоч їх тобі не вивчити до скону –
Твоє життя проходить у митарствах.
Сам здогадайся, як тобі не важко:
Хто є мудріший – люди чи мурашки?

* * *

Краю мій занедбаний –
Сивіє полин.
Проплива над вербами
Журавлиний клин.
Понад полем ораним,
Поміж віял-хмар
Сиплять ранки зоряно
Золотом Стожар.
Села, наче сироти,
Губляться в степах.
Краю мій покинутий –
Полином пропах.

* * *

Вже позолота впала з лип
І до зими лиш крок.
До шибки уночі прилип
Малесенький листок.
Від холоду змарнів, поблід
І перемерз увесь.
Мені б його забрати слід,
Щоб не загинув десь.
Його б зігріти до весни,
Йому б допомогти,
Бо ми настільки схожі з ним,
Неначе два брати.

* * *

Як линуть птахи у важкому небі
Й густий туман снується по кущах,
Я знову повертаюся до тебе,
Шукаючи тепла в твоїх очах.
Вони такі знайомі і глибокі,
Там стільки сині, ласки й доброти.
Я тільки в них собі знаходжу спокій,
Якого не зумів ніде знайти.

* * *

Тримає літо сонце на долоні,
Таке гаряче й спрагле до пори.
Стриножені аж ген пасуться коні
І чешуть гриви їм хмільні вітри.
Бо що вітрам? Покупані у зливі,
Літають над полями ніч і день,
Такі свавільні і такі примхливі,
Сьогодні тут, а завтра – хто зна де.
А коні в путах, все як і годиться,
У вибалку смачну траву жують.
І воля їм хіба що тільки сниться
Та ще вітри у далечинь зовуть.

* * *

Сплелася доля з відчаю і втрат,
В твоїм житті всього уже бувало.
І став ти мудрим, наче той Сократ,
Та тільки жити залишилось мало.
І пригадавши пройдені літа
Й помилки ті, що наробив раніше,
Ти зрозумів, що жив зовсім не так,
Та від цього стає тобі ще гірше.
Де істина – уже не розібрать.
На це думки у кожного тут різні:
Чи краще жити і не прозрівать,
А чи прозріти, хоч бодай запізно?

* * *

Самотній човен на воді,
Загублене весло.
Його, напевно, ще тоді,
Весною, принесло.
Однісінький на міліні,
Мов сторож самоти.
Йому тепер в ці теплі дні
Нема куди пливти.
А хвиля б'ється у корму,
Гойда його до сну.
Як довго ще чекать йому
На повінь весняну?

* * *

Світе милий, волошковий краю,
Ти болиш, неначе в серці ніж.
Де б не був – завжди я пам'ятаю
Землю ту, де бігав босоніж.
Де б мене недоля не носила
І куди б в житті не прихиливсь,
Я завжди в собі знаходив сили,
Щоб вернутись в край, де народивсь.
І коли знесилений в двобої,
Спопелію зіркою в імлі,
Я нічого не візьму з собою,
Окрім грудки рідної землі.

* * *

Спить мій край ранковою порою,
Над обривом збіглись ясени
І дрімає хата під горою –
Почорніла стріха бачить сни.
Ген туман блукає понад ровом,
Замочивши росами поділ.
У хліві жує стара корова
Синю тишу з травами навпіл.
Пахнуть груші, яблука і сливи,
Біля стежки похилився тин
Де ти, де, моє маленьке диво,
Як мені тепер тебе знайти?

* * *

Осінній птах ще раз махнув крилом,
Немов мене покликав за собою.
Вже листопад повимітав тепло
Покрученою із вітрів мітлою.
Тепер не повернутися назад
У тепле літо, де буяли рути.
Сумує за вікном безлистий сад,
Покинтий та усіма забутий.
Ридає дощ по щоках сонних шиб,
І холод до кісток проймає тіло.
Не воруши, прошу, не воруши
Того, що так давно переболіло.

* * *

Чого ти приходиш до мене вночі,
Коли я не можу заснути?
Тоді, як за вікнами виснуть дощі
Липкі і важкі, наче спрути.
Чому твої очі холодні як лід,
Ніколи мені не всміхались?
Тебе пам'ятаю багато вже літ,
А ти все такою ж зосталась.
Забудь мене, туго, покинь хоч на мить
В цю теплу і сонячну днину.
Хай серце сьогодні моє не болить,
Я може хоч трішки спочину.

* * *

Як вічність мене поцілує,
І я назавжди відійду,
За мною рідня посумує,
І друзі мене пом'януть.
Притихнуть задумані клени,
Що вийшли у степ за село.
І все буде так як до мене,
Неначе мене й не було.

* * *

Летять вітри в зелений травень,
Зарошені в кришталь роси,
І дзвонить косами в отави
Розвихрена ранкова синь.
Кують зозулі цілу днину
Коней стриножених в степах.
І небо, як малу дитину,
Тримає сонце на руках.
І наливається по вінця
Теплінь в розбурхану ріку.
Зозуленько, за сто червінців
Ти і мені коня підкуй.

* * *

Осіння грядка – царство сонних квітів,
Осіння грядка – тільки щем і сум.
Немає навіть спомину про літо,
Немає навіть згадки про красу.
Блукає вітер по стернистім полю,
Гойдає день важку свинцеву вись.
Осіння грядка – стільки смутку й болю.
Ти не дивись на неї, не дивись.

* * *

Лизали берег сонні хвилі,
Край неба захід догоряв,
І рахував у безвість милі
Великий чорний пароплав.
Хтось розсікав солону мряку,
Рвав простір водяних пустель,
А хтось стояв і тихо плакав
На березі, посеред скель.

* * *

П'є вечір перегірклий сум,
Настояний на сині неба,
І важко падає в росу
Знесилений, самотній лебідь.
І марно б'ється він крильми
У землю мокру, почорнілу.
Ще мить лишилась до зими,
А потім... Потім вічність ціла.

* * *

Віддзвеніла осінь в листя мідні дзвони,
Випасли тумани трави у степу.
Облетіло листя, почорніли крони,
І на землю випав снігу білий пух.
Білизною простір очі мої коле,
І холодний вітер хмари доганя.
Я сьогодні вранці загубив у полі
В білий хуртовині білого коня.

* * *

Осінью синь снує сова
У просинь сонну, вересневу.
Тримає висохла трава
Тонкого павутиння невід.
Строкатий день давно згорів
І навіть сліду не залишив.
На жовтім листі яворів
Для мене місяць вірші пише.
Я їх скупаю у росі,
І з них ще виберу хороші
Й перепишу до ранку всі
У свій дощами зшитий зошит.

* * *

За мить до осені, за мить,
Коли на сонці лист горить,
Як вечір втомлений бреде,
І вітер в димарі гуде,
Коли стерня вкрива поля
Й синіє в даліні рілля,
І зорі падають в траву, –
Тоді я наче не живу.
Тоді душа тепла шука
Й руки торкається рука.
І серце змучене тремтить
За мить до осені, за мить.

* * *

Закружляла віхола,
Срібла намела.
Пам'ятаю – втіхою
Ти мені була.
Пив я з губ малинових
Сік хмільних ночей
І тону в синяві
Дорогих очей.
Все пройшло, минулося,
Зникло, наче тінь.
Тільки скронь торкнулася
Біла заметіль.
Сніг навколо стелиться,
Засипає слід.
Певно, у хурделиці
Замість серця лід.

* * *

Дерева весну вже віщують,
Птахів жвавіші голоси,
І сонце вершником кочує,
Кидаючи проміння в синь.
Й на серці вже стає тепліше
І веселіше на душі.
Я, може, ще напишу вірша –
Найкращого за всі вірші.
А соловей придума ноти –
Талант він не абиякий!
І будуть жаби на болоті
Наспівувати ці рядки.
І та, котру я так кохаю,
Заслухавшись у ті пісні,
Все до краплини пригадає
І зронить спомин по мені.

* * *

Клени мої листаті,
Клени мої тремтливі,
Буду я вам писати
Вірші свої сумливі.
Будуть летіти роки,
Наче птахи крилаті.
Будете ви високі,
Будете ви крилаті.
Будете повні сили
Вітами зеленіти.
Клени мої ви милі,
Клени, мої ви діти.
Може, колись зимою
Я упаду за пругом,
Ви потужіть за мною,
Як за хорошим другом.

* * *

Маленька річка на краю села,
Що так в іскристе дно колись дзвеніла,
Тепер зовсім притихла, поміліла
І густо верболозом заросла.
Сьогодні того місця не знайти,
Де я колись малим іще купався.
Лиш невисокий берег там зостався,
Якого вкрили скрізь очерети.
Та пам'ять вперто рветься все туди,
На край села, де протікала річка.
Тепер вона не більша за потічка
І він вже скоро зникне назавжди.
Мов через серце річечка біжить,
Дзвінка вода, де я колись купався.
Про неї спогад в мене ще зостався,
Він житиме, поки я буду жить.

* * *

Пірну у ніч холодну та німу,
Пошиту тільки з туги і печалі,
Стару березу мовчки обійму,
Ми вже не раз тут ранки зустрічали.
І буде вітер листя обривать,
І будуть зорі падати в безодні.
Уже пора б навчитися втрачати.
Чому ж мені так боляче сьогодні?

* * *

Липень в лапах лип
Заколисаний,
До вікна прилип
Місяць писаний.
Посміхнувсь мені
Так ніяково.
Пролітають дні
Одинакові.
Сестри в білому
Біля хворого.
Стеля білена
Стала ворогом.
Вікна липами
Зафіранені.
Ночі хлипають,
Мов поранені.
До вікна прилип
Місяць писаний,
Липень в лапах лип
Заколисаний.

* * *

Вперед, вперед, за щастям, ночі й дні,
На гострі шпичаки тернів і глодів,
Воно потрібне всім – тобі й мені
Вдень і вночі, при будь-якій погоді.
І йдемо ми за океани аж,
Його шукаєм, сповнені надії.
А щастя що? Примара, сон, міраж,
Глюзія, невинувдані мрії.

* * *

Місяць в руні золотім
Довго стояв у вікні.
Впав на стіну, а потім
Сонно ковзнув по мені.
Ледве торкнувся до вій –
Раптом я очі відкрив:
«Місяцю, братику мій,
Чом ти мене розбудив?»
«Сумно мені в вишині:
Там серед зір – ні душі.
Краще я тут на стіні
Буду писати вірші.
Нічка за мить промайне,
Дивні залишить слова.
Ти ж недаремно мене
Братиком щойно назвав».

* * *

Квітне квітень – квіткар,
В білій піні садки.
Носять бджоли нектар
В золоті стільники.
Пахнуть медом дощі,
Все таке молоде.
У зеленім плащі
День вихрястий бреде.
І, мабуть, неспроста
Так здалося мені,
Що не сивим я став,
А зацвів навесні.

* * *

Шепоче дощ: «Засни, засни
І не вставай.
А я тобі навію сни
Про рідний край.
Про те, як пахла сон-трава
З нічних полів.
І як крутилась голова
Від ніжних слів.
Та все розтануло, мов дим
Чи може сніг.
І ти не будеш молодим –
Ніколи, ні.
І вже не вернеться весна
З хмільним дощем.
То хоч побудь бодай у снах
Щасливим ще».

* * *

Вже листопад сонети пише
На листі, що згорить до тла,
І на дощах промокла тиша
Шукає трішечки тепла.
І вітер цілі дні та ночі
Про щось у димарі гуде.
Ніяк він зрозуміть не хоче,
Що вже зима у гості йде.

* * *

Сухо звівся курок,
Постріл тишу роздер.
У повітрі чирок
На секунду завмер.
Через полум'я й дим
Вдарив боляче шріт,
І йому назавжди
Обірвався політ.
Тільки тіло болить
І пече, мов огонь.
Залишилося жить
Дуже мало, либонь.
А мисливець дививсь
Крізь рушниці приціл
В поосінену вись,
Знов шукаючи ціль.
Сірий день догорів,
Ліг туман від ріки.
... Десь високо в горі
Пролітали чирки.

* * *

Край села стара маленька хата,
На дорогу дивиться вікно.
Їй тепер нема кого чекати –
Всі її покинули давно.
Будяки подвір'я полонили,
Весь город встелили бур'яни.
У садочку вишні зародили,
Та кому потрібні тут вони?
Лиш одну хатина має втіху,
Що її самотність звеселя –
Декілька гніздечок біля стріхи
З криком жовторотих немовлят.

* * *

Стороно моя, блакитноока,
Зіткана із неба й далини!
Знову попід хмарами високо
Нас птахи лишають до весни.
Та вони повернуться, я знаю,
З тих важких, розкрилених доріг.
Бо ніхто із них від свого краю
Досі відцуратися не зміг.
Я вдивляюсь у промоклі висі
На вервечку посеред імлі.
Як би то і людям навчитись
Вірності в отих пташок малих.

* * *

Серпень сховався у зарослях,
Ген у полях застернів.
Вже небагато зосталося
Теплих і сонячних днів.
Вляжуться трави некошені,
Листя зів'яне в саду.
Роси холодні, непрошені
Важко на землю впадуть..
В небі вервечкою сірою,
Аж на краєчку села,
Птахи полинуть до вирію
Знову шукати тепла.
В жовто-багрянцевих китицях,
Що на березах струнких,
Гнізда пташині залишаться –
Спогади днів золотих.

* * *

Із верболозу я сплету кошіль,
З лози колись була моя колиска.
Туди сховаю всі свої вірші,
Нанизані на журавлину низку.
Ще ягід горобинових нарву
І листя назбирати також мушу,
Їх загорну їх у висохлу траву
І буду лікувати ними душу.
А навесні, як жайвір заспіва,
Й земля всміхнеться сонячними днями,
Посію я сумні свої слова –
Нехай вони зійдуть колись піснями.

* * *

Скошені жита
Місяць змолотив.
Літо проліта
Птахом золотим.
У полях стерня,
Мов колючий дріт.
Ластівок щодня
Синь зове в політ.
Вітер плаче десь,
Захлинувсь вином,
Перегіркну весь –
Стану полином.

* * *

Будуєм тюрми і святині
Собі на радість чи на зло,
Ховаємо в глибокі скрині
Своє нікчемне барахло.
Пливем по океанах долі,
Чогось шукаємо весь час.
Помремо ж всі нещасні й кволі,
Бо смерть не обминає нас.
Їй ніпочім їй багатство й слава,
Чи дурень ти, а чи мудрець.
Вона жорстока й величава
Прийшла, забрала – і кінець.

* * *

Заплелося небо стрічкою
В осені руду косу.
З парасольок верб над річкою
Вітер струшує росу.
Крізь туман дощі проціджені
Миють жовті пасма трав.
Онде бузьок щось досліджує,
Певно, він ученим став.
По городі днями топчється,
Заклопотаний весь час.
І йому ніяк не хочеться
До весни лишати нас.

* * *

Пролетіли літа
Табуном скакунів,
У достиглих житах
Загубилися дні.
Відцвіла голубінь
У блакитних очах,
І тепер не тобі
Посміхнулось дівча.
Скроні вибілів сніг
І на серці зима.
Із далеких доріг
Вороття вже нема.

* * *

Не дорікай мені нічим –
Колись ввісні душа сказала.
Вона просила, плачучи,
Йї руками сльози витирала
І я прокинувся на мить.
Йї чомусь подумав: «Милий Боже,
Коли душа весь час болить,
То зачерствіть уже не зможе.
Як зачерствіє враз вона,
Бездушся випустивши жало,
То буде в тім моя вина,
Що дорікав я їй замало».

Україні

Ти на Голгофу винесла свій хрест
І на хресті не раз була розп'ята.
Але воскресла, як Ісус воскрес,
З лица землі зітерши свого ката.
Та поки що ти, як мале дитя,
Не можеш твердо стати ще на ноги.
Лиш тільки не впади у забуття
І не віддай своєї перемоги.
Тримайся, як би важко не було,
Знайди в собі і сили, і терпіння.
Борися ворогам своїм на зло,
Бо тільки в боротьбі твоє спасіння.

* * *

Помаранчеві стяги,
Помаранчеві люди.
Йшли усі до звитяги,
А прийшли у нікуди.
Помаранчева пісня,
Помаранчеві ночі.
Що ж то буде опісля,
Як розплющите очі?
Помаранчева віра,
Помаранчева хуга.
Як же легко повірить
Кольоровим папугам.

* * *

Цей вересень – пора врожаю,
Плоди збирають у кошіль.
Під листям нині я шукаю
Свої занедбані вірші.
Хай дуже мало їх у мене
І небагато ще знайду,
Під жовтим подивлюся кленом,
Під яблуною у саду.
Сказать по-правді – я не знаю,
Кому потрібні ці вірші.
Та я шукаю їх, шукаю,
Немов спасіння для душі.

* * *

Чи то про це подбав лукавий,
Чи, може, ще якийсь ледащо,
Та люди всі недобрі справи
Запам'ятовують найкраще.
Був Артеміди храм величний,
Від нього й сліду вже немає,
Забувся навіть будівничий.
Та Герострата кожен знає.

* * *

Згоряє день промерзлий і промоклий,
Розвісивши на вербах біль прощань.
На березі безсила птаха мокне –
Одна, як перст, без мрій і сподівань.
В очах нема ні жалю, ані страху,
Лиш тільки сум, помножений стократ.
Втікає день, і помирає птаха
Спокійно й мудро, наче той Сократ.

* * *

Хтось зорі вранішні краде,
Ховаючи в торбину літа,
І вже смаглявий день бреде,
Промінням сонця обігрітий.
Ті ластів'ята над вікном
Були ще жовтороті вчора,
А нині вже міцним крилом
Розхлюпоують небесне море.
І час летить за ними вслід,
Не заховаєшся нікуди.
Ще вчора хлопчик, нині – дід.
А завтра? Завтра – вже як буде.

* * *

Добро і зло блукають разом,
Як благородство й підлість теж.
Якщо прийдуть, то всі відразу,
Ти їх окремо не знайдеш.
Так є, було й завжди так буде.
І це, здається, неспроста:
Бо якби не було Іуди,
Тоді б не знали ми Христа.

* * *

Чужі поводитирі й пророки
Крізь кров і біль, хто як умів,
Тебе водили стільки років,
Що й заблудилися самі.
І ти стоїш серед дороги,
Кругом воріння і хрести.
Моя Україно – небого,
Тебе нема кому вести.

* * *

Цей світ прекрасний і продажний,
Цей світ з добра, любові й зради.
І де є той, що все підкаже?
І ким є той, що всім порадить?
І хто відповісти зуміє
(Я хочу знати достеменно)
Чи краще жити без надії,
А чи надіятись даремно?

* * *

Покотилися дні
По колючій стерні,
Горобина фарбує намисто.
Вітер палить траву
Ледве-ледве живу,
І ховається в жовтому листі.
Відлітають пташки
Через синь навпрошки,
За собою лишаючи тугу.
Проводжаю я їх,
Наче рідних своїх,
Ніби свого найкращого друга.
Крізь вітри й заметіль
І розлуки, і біль
Треба вірити та сподіватись,
Бо як віри нема,
Не скінчиться зима,
І ніколи весни не діждатись.

* * *

Кружляє листочок метеликом жовтим –
Кудись його вітер несе.
А жовтень палає, на те він і жовтень,
Щоб листя спалити усе.
Дорогою поруч ідуть перехожі
До нього в них діла нема.
Кружляє листок, на метелика схожий,
Притулку шукає дарма.
Візьму на долоню листочка малого,
Додому його принесу.
Бо хто пожаліє, крім мене одного,
Цю пізню, прощальну красу?

* * *

Впали перші сніги
На поля та луги –
І земля вся за мить побіліла.
А душа, як папір,
Стала чиста, повір,
Перетліла і переболіла.
Ніч засніжена вся,
В небі зорі висять,
Їм світити до самого ранку.
Місяць срібним лошам
(Ах, наївна душа)
Загляда у вікно крізь фіранку.
Впали білі сніги
На поля та луги,
Йде зима з хуртовинами злими.
А душа, мов папір,
Стала чиста, повір,
Як на зло – ні строфи, ані рими.

* * *

Ковзнуло сонце по снігу
І впало у завій.
Вітрисько ловить на бігу
Сніжинок срібних рій.
Поскрипує своїм гіллям
Старий, безлистий в'яз,
Напевно, він ішов здаля
Та й у снігу зав'яз.
Зима для нього не страшна
І хуртовина теж...
Він жде, коли прийде весна,
Якій немає меж.

* * *

Ранок зорі позбирав
В місяця макітру.
Сонно ходить поміж трав,
Розмовляє з вітром.
Замітає ночі слід
Облетілим листом.
Біля лісу тліє глід
Барвами вогнисто.
Вийду в поле: тут і там –
Скрізь туману гриви.
Я нікому не віддам
Це осіннє диво.

* * *

Чого ти хочеш, ностальгіє?
Чому мої стискаєш груди?
Невже ж то ти не розумієш,
Що вже минулого не буде?
Що я вернутися не можу
В той край, де жде мене хатина.
Там на пелюстках сад ворожить,
Чи я живий, чи вже загинув.
Моя хворобо, ностальгіє,
Не будь зі мною ти лукава.
Невже ж то ти не розумієш,
Що це лиш сон, лише уява?

* * *

В бездонні нетрі лісової тиші
Стікає літній день, як з сонця чашки.
Висока вільха в лапах сні колише
Давно уже знайомої тут пташки.
Сплелися віти – руки вузлуваті –
До неба пнуться, наловивши сині,
Бо скоро прийде вечір пелехатий
У шубі з моху на зеленій спині.
Сосні старезній на лапаті крони
Насипле рос холодну позолоту.
У царства лісу є свої закони,
Вони відомі лиш йому достоту.

* * *

Мокрою ковдрою хмар
Небо накрило блакить.
Літа давно вже нема,
Наче згоріло за мить.
Осінь блука по дворах,
Сіє холодні дощі.
Сльози вітрами втира
З вікон замурзаних щік.
Висохла сіра трава,
Сумно вмира в стороні.
Хтось у садах обрива
Жовтого листя вогні.
Сонний, безрадісний день,
Повні калюжі води.
Певно, весна не прийде
Більше ніколи сюди.

* * *

Зорі тремтять вересневі,
Літо згоріло таки.
Кидає осінь свій невід
В синю прозорість ріки
Пізнньої, темної ночі
Плаче сова у дуплі.
Бродять сумні поторочі
Серед глибоких боліт.
Гола і простоволоса
(Може, це тільки мара?)
Онде русалонька боса
Зорі на травах збира.

* * *

Край неба сонце ватрою згоря,
Бреде старенький в осінь не зігріту.
Він вже давно блукає так по світу,
Не маючи ні хати, ні двора.
В торбині хліб і пляшечка води,
Шматочок сала й трішки самогону.
Чому й за що життя його так гонить?
Звідкіль іде він і прийде куди?
Напевно, доля в нього вже така –
Померти самотньо десь під тином.
Стиска старий полатану торбину,
Сльозяться очі і тремтить рука.

* * *

Вже роки загубились у далях,
Сивиною на скронях вляглись.
Пише пам'ять на довгих скрижальях,
Що було із тобою колись.
Занотоване ж до краплини,
Раптом спогадом злине, як дим:
З ким зустрівся? Кого де покинув?
Хто у вічність пішов назавжди?
Переболене і пережите
Перетліло, всміхнися, душе,
Треба знову і вірить, і жити,
Й сподіватись на краще лишень.

* * *

Вже осінь з небом зшила край землі
Тоненьким сріблом бабиного літа.
І через поле, степ та сонний ліс
Зібралася до вирію летіти.
А ще дерева і кущі навкруг
Вдягнула в золоті, барвисті шати.
Густих туманів запросила в луг
Та й прилягла у листі подрімати.
І снились їй далекі береги,
І теплий бриз, і незнайома гавань.
А навкруги густі, густі сніги
Закутували землю в білий саван.

* * *

Товчуть вітри у ступах синь,
В саду снуються без угаву.
Вже від замерзлої роси
Навколо побіліли трави.
І на осиці, як на те,
Хоча б листочок – зовсім гола
Ще день чи два – і замете,
І закружля зима довкола.
Тепла у неї не проси,
Вона зробити це не в змозі.
Товчуть вітри у ступах синь,
Дзвенить повітря на морозі.

* * *

За те, що нехтував богами,
За те, що баламутив люд,
За те, що насміхавсь над нами,
Ми вершимо над ним свій суд.
Він мусить випити отруту,
Розкаятись в своїх гріхах.
І пив старий Сократ цикуту
Із чаші в катових руках.

* * *

Постріл гримнув і змовк,
Тишу вмить пронизав.
У яру сірий вовк
Кров із рани лизав.
В закривавлений сніг
Жовтим поглядом впивсь
Й зрозуміти не міг,
За що вовком родивсь.

* * *

А що залишиться, спитай,
Від тебе, мене, чи від інших?
Усе перегорить, дотлівши,
Та й упаде за небокрай.
Лише поезія одна,
Чуттів малесенька краплина, –
Жива як і сама людина,
І вічна, як душа, вона.

* * *

Якось є дивна таїна в дзеркал,
В холодному, німому їхнім блиску.
Тут ліва стане правою рука,
Все навпаки, хоч здалеку, хоч близько.
Звичайно, безтілесні всі вони,
Нічого і ніхто їм не належить.
Та придивіться – в вас із-за спини
Незримий хтось давно за вами стежить.

* * *

Я хочу вас до лісу повести,
Який пропах опеньками по вінця.
Там вітер ловить дні осінні в сільця,
Що з жовтих трав навчився він плести.
Лиш тільки тишу цю не розбудіть,
Спиніться і прислухайтеся до серця.
Воно до вас стодзвонами озветься:
То падає на землю листя мідь.

* * *

На терну гострі шпичаки
Грудьми, грудьми.
Бо що б там не було, таки –
Ми є людьми.
І ранимо себе не раз
(Нехай болить!)
На гострі шпичаки весь час,
Аж кров струмить.

* * *

Засіяла осінь
Дощами поля,
Спочинку вже просить
У неї земля.
По чорних замісах
Ні їхать, ні йти.
Аж ген попід лісом
Сумують хати.
Ворони над полем,
Немов над мерцем.
Напевно, ніколи
Не скінчиться це.

* * *

Вітер квіти витоптав у лузі,
Сивогриві хмари розгнуздав.
Ген сумує самотний бузьок
Посеред промоклого гнізда.
Відлетіти сил не вистачає,
А самотність, як полин, гірка.
Тільки за далеким небокраєм
Вже ніхто на нього не чека.

* * *

Соняшники сонця наловили,
Золотінь – очей не відведеш.
Не біда, що я тобі не милий,
Не біда, що ти мене не ждеш.
Почуття всі випущу на волю,
Хоч на серці залишився щем.
В цьому світі з радощів і болю
Все колись повернеться іще.
Буде посміхатись інша мила,
Тонучи в очей голубизні.
Соняшники сонця наловили,
Але залишили ще й мені.

* * *

Завесніло, гляньте, завесніло!
Вже давно прокинулася земля.
Річка з криги вивільнила тіло
І про щось з потічком розмовля.
Скоро птахи прилетять додому
І напоять співом теплі дні.
Конче треба хлопцеві малому
Вивчить їхню мову і пісні.

* * *

Вологу синь пило повітря,
Птахи летіли за межу.
І на землі липку палітру
Дерева сипали іржу.
Дощі робили з неї фарби,
Тоді з вітрами цілі дні
Виводили хореї, ямби
І дарували їх мені.
Я ці дарунки брав охоче,
Ховав у плетену кошіль.
А потім з них, посеред ночі,
Складав для осені вірші.

* * *

Жовтіє листя на дубах,
У небі журавлі курличуть.
А далечінь, аж голуба,
Вітрами хльоскає в обличчя.
Скидає помаранчу ліс,
Вже від тепла нема і сліду.
Впряжу я сонце в срібний віз
Та й в гості до зими поїду.

* * *

Дуплявий пень у хащі лісу темній,
Струхлявіло й згнило вже кореневище.
Він знає, що надіятись даремно
На те, що стане деревом колись ще.
На велета зеленого дуб схожий,
Над ним глузує часом із вітрами.
І навіть в те повірити не може,
Що стане він пеньком колись так само.

* * *

Ті стежки з покинутого літа,
Що гукали нас у далину,
Час зумів кудись від нас подіти.
Відшукати б тут бодай одну.
Де вони? Куди тепер сховались?
Скільки гляне око – скрізь трава.
Від стежок нічого не зосталось,
Тільки пам'ять ще про них жива.
Бродить вона часто серед ночі,
Щось шукає поміж рос дрібних.
І ніяк повірити не хоче
В те, що відцурались ми від них.

* * *

Світає, гаснуть зорі сині,
Куди б сховатись, ніч шукає.
Ген понад річкою в долині
Туман між вербами блукає.
Зненацька хмар рожеві плями
На вітрі загубили спокій.
І сходить сонце над полями –
Цар неба, добрий і жорстокий.

* * *

Нічних пригод шукач крилатий,
Метелик на вогонь летить.
Щоб стати зіркою на мить, –
Готовий все життя віддати.
Нехай від крил його тонких
Залишиться лиш попіл сірий,
Аби метелик зміг повірить,
Що він зорею стати встиг.

* * *

Пахнуть зорі чебрецем і м'ятою
У моїй далекій стороні.
Розлилася над старою хатою
Синя ніч, настояна на сні.
Покотився місяць понад кручею,
Скрикнула в дуплі сова стара.
У яру, в ожиннику колючому,
Хтось знайомий ягоди збира.
На траві ані слідів, ні стежечки,
Лиш росинок золоті рої.
І пасе густий туман навлежачки
Сиві, сиві спогади мої.

* * *

Мчався час конем,
Наздогнав мене
В далині.
Золотом підків,
Сміхом літніх днів
Продзвенів.
Із румяних щік
Він красу мерщій
Взяв і стер.
Скроні вибілів,
Серце виболив.
Що тепер?

* * *

Лицарі правди і волі,
Де ви поділися, де?
Знов над землею поволі
Сірий здіймається день.
Чорні злетілись ворони,
Небо закрили крильми.
Хто нас тепер оборонить,
Виведе всіх із пільми?
Хто не допустить наруги,
Стане грудьми проти зла?
Вкотре на недруги й други
Доля усіх розвела.
В кого шукати поради,
Як нам себе захистить?
Лицарі волі і правди –
Тільки й біліють хрести.

* * *

Мороз в обіймах зиму тисне.
Аж ген високо у горі
Байдужі зорі мовчки виснуть,
Неначе срібні ліхтарі.
Березу місяць он лоскоче
Тоненьким прядивом промінь.
І на снігу посеред ночі
Сова зловила власну тінь.

* * *

Я чорний ангел, Демон я.
Колись із Богом став до бою,
І через те душа моя
Не знає ні на мить спокою.
Я смерть, я ненависть, я гріх,
Я голод, війни, кров пролита.
Я стільки зла зробити зміг,
І буду ще його творити.
І будуть ще багато літ
Свавілля, горе і наруга.
Я Демон, цар на цій землі,
А ви – мої незмінні слуги.

* * *

Непривітні, холодні, мохнаті,
Не знайдуть собі місця й на мить.
Темні тіні блукають по хаті
В пізню ніч, коли все кругом спить.
Може це тільки місячне сяйво
У бездонній, німій вишині?
І крізь гілку безлистої айви
Бродить промінь по сірій стіні.
Може, це лиш уява є грою
Дивних марень, видінь, що сплелись?
Може, просто шукають спокою
Душі тих, що жили тут колись.

* * *

Вчиться сич по зорях ворожить,
Покотився місяць у замети.
Вже мені на тебе не грішить,
Вже мені тепер байдуже, де ти.
І душа від смутку відреклась,
Перетліла. Їй хворіть не гоже.
Не збулась надія, не збулась,
Але й безнадія не тривожить.

* * *

Жаби в решета ловлять дощ,
Забивають піснями простір.
Варить блискавка з неба борщ,
Грім приїхав до неї в гості.
А навколо цвітуть сади,
І від птахів так галасливо.
Ах, чому ж я не молодий?
Ах, чому ж ти така красива?

* * *

Вицвіли на сонці небеса,
Вітер із дерев зриває шати.
Ранками виблискує роса –
Можна просто рахувать карати.
Я зберу це диво на стерні,
Римами краплини обрамую
І в холодні та негожі дні
Їх тобі на пам'ять подарую.
Ти рукою кожну з них торкнеш,
Тільки подивись уважно, мила:
Може, поміж них ще віднайдеш,
Ту, що серед літа загубила.

* * *

Короткий жовтень догорів до тла
І зорями упав на води сонні.
Немає ані трішечки тепла,
Холодні ранки мерзнуть у долоні.
Сьогодні вітер до рубця промок
Й приліг спочити в рівчаку глибокім.
Пора осіння – таїна думок
Відлічує у скронях пульсом кроки.

* * *

Від смерті ще ніхто не втік,
Ніхто не відкупився.
Вона усім тут знає лік,
Хто тільки народився.
Жорстокості немає меж,
Уперта й принципова.
Якщо її ти оминеш,
То тільки тимчасово.

* * *

Цей березень – калюжі повні,
Кругом вода, де її межа?
Тут кожна трісочка сьогодні
Себе корабликом вважа.
Вона пливе за течією,
Струмує небо голубе.
Ах, весно! Ще побудь моєю,
Я цілу зиму ждав тебе.

* * *

*... Пішло життя моє скалічене у світ
На милицях беріз...*

Т. Мельничук

Кругом стіна, кругом колючій дріт,
Похмура камера, замки і ґрати, ґрати...
Та грубі крики вартових солдатів,
Собачий гавкіт й гупання чобіт.
О Господи, це ж за які гріхи?
Чию я тут спокутую провину?
За те, що я люблю так Україну,
Мені зломали крила вороги.
Закрию очі – бачу синь Карпат,
Димлять Карпати, пахне пріле листя,
Черемош і сміється, і барвиться,
Гука мене вернутися назад.
Гуцульські зорі – в тисячі карат,
Десь тужить скрипка: певно гра Микита,
А місяць, наче золоте корито,
Пливе понад дахами сонних хат.
Бруньканий березень у гори прилетів,
Над Уторопами* кричать лелеки.
Там мама...Боже, як вона далеко!
Мене чекає вже багато днів.
А тут кругом стіна, колючий дріт,
Похмура камера, замки і ґрати, ґрати...
І грубі крики вартових солдатів,
Собачий гавкіт й гупання чобіт.

**Уторопи – село, де народився Тарас Мельничук. З Тарасом Юрієвичем я вів деякий час листування, коли він перебував у в'язниці.*

* * *

Ой ви, коні, мої коні,
Гриви золоті.
Хай бредуть тумани сонні,
Нам не по путі.
Ми поскачем на край світу,
Де зоря встає.
Пошукаємо привіту,
Може, там він є?
Через гори, через луки,
Понесемось вчвал.
Там, де зустрічі й розлуки
Обійма причал.
Стогнуть, б'ються сині хвилі,
В диких берегах.
Ой ви, коні мої милі –
Скінчився наш шлях.

* * *

Далечінь імлиста,
В інеї садок,
Між гіллям безлистим
Жевріє листок.
В нім життя немає,
Навкруги зима.
Чом не опадає?
Що його трима?
На промерзлій віті
Держиться давно,
Спомином про літо
Загляда в вікно.

* * *

Пряде на веретені осінь
З промоклих хмар дощу нитки.
І хтось за вікнами голосить,
І на землі калюж латки.
І верби дивляться у воду,
Обірвані вітрами вщент.
Ця непривітна прохолода
До дна пронизана дощем.

* * *

Як я у вічність відійду колись,
Поставте наді мною хрест високий.
Ще хочу, щоб барвінки там плелись
І веснами всміхались синьооко.
Лиш огорожі не хотів би я,
Мені залізна клітка не потрібна.
Бо в цьому світі й так душа моя
Жила в неволі, наче пташка бідна.

* * *

Мріє хата в далекім краї,
Ледве блимає каганець.
А навколо метіль кружляє,
Не відомо, де їй кінець.
У хліві спить ряба корова,
Кіт старезний на піч заліз.
Ах, як пахнуть із яблунь дрова,
Ті, що батько до хати вніс.

* * *

Вино у плящі недопите,
Вірші розкидані в шухляді.
Уже давно скінчилось літо,
І ніч безлисті віти гладить.
Майнула падаюча зірка
На швидкості, несамовито.
Вино до ранку зовсім згіркне,
Його немає з ким допити.

* * *

Жив скрипаль і мав талант від Бога,
Хай не красень, але річ не в тім.
Привела в Париж його дорога,
Щоб усе спізнати у житті.
І спізнав всього, здається, вволю:
Оплесків і слави, і квіток,
І струни, підпиляної, болю,
І жінок зрадливих, і пліток.
Він своєю скрипкою в народу
Сміх і сльози викликати міг.
І за це йому у нагороду
Кинули анафему до ніг.
По стіні блукають сірі тіні,
Краплі воску тануть на свічі.
Вже нема маестро Паганіні,
Тільки скрипка плаче у ночі.

* * *

На травах світиться роса
У сяйві місяця барвистім.
І пестить ніч серпневий сад,
І стигнуть яблука у листі.
І бродить ранками туман,
І хмари пролітають низько.
Ще поки осені нема,
Та вже до неї зовсім близько.

* * *

Я біжу, біжу по лезу
Гострого ножа.
Я сьогодні не тверезий –
І хмільна душа.
Крок наліво, крок направо,
А біда не спить.
Тільки вірю, що лукава
Мимо пролетить.
Тільки знаю, що жорстока
Знову обмине.
Бо мій ангел синьоокий
Береже мене.

* * *

Поглянь на старця, білого, як сніг,
Заглянь в його спокійні, мудрі очі.
Спитай у нього, скільки він доріг
Здолав крізь неспокійні дні та ночі.
Напевно, недаремно він прожив,
Що так роки посріблили волосся.
Не раз він помилявся і грішив,
Не раз йому спіткнутись довелося.
Колись і він також, як ти, хотів
Прожити, щоб не мучило сумління.
Не бійся помилятися в житті,
Бо лише так прийде твоє прозріння.

* * *

Ця жадібність – людська потвора.
Задовольнить її зумій.
Те, що було у неї вчора,
Сьогодні вже замало їй.
Їй хочеться всього й багато,
Ночами мучиться, не спить.
Будинки, дачі, одяг, авто –
Аби придбати все за мить.
Ба, навіть президентське ложе
Теж купить, якщо гроші є.
Лише життя купить не зможе –
Його ніхто не продає.

* * *

У плахту неба загорнулась ніч,
Прилип до шибки місяць міднорогий.
Я міцно сплю, забувши у вісні
Усі печалі, радощі й тривоги.
І лише ти зовеш мене кудись,
Я знову бачу очі твої сині.
В русяві коси квіти заплелись,
Які для тебе рвав я у долині.
Але до ранку це усе мине,
Розтане, як туман у чистім полі.
Я дуже в тебе прошу лиш одне –
Не повертайся в сни мої ніколи.

Цирк

Циліндрик чорний враз підняв угору
І голуби із нього полетіли.
Повітря розтинають крила білі,
На сцену рампи світять, наче зорі.
Із рукава хустинки кольорові
Він дістає і дістає без краю.
І глядачі захоплено гукають,
Від здивування піднімають брови.
Ілюзії, мов диву, дуже раді,
Всі аплодують майже до нестями.
Так у житті буває часто з нами –
Радіємо обману і неправді.

* * *

Мені приснився край знайомий
(Вже бачив я його колись):
Хати́на-стрі́ха зі соломи,
Ожини в рові заплелись.
Принишклий ліс , дерева сонні,
Усе це так було давно.
Промінчик на моїй долоні
Лежав, пролізши крізь вікно.
Шукали у дворі спасіння
Листочків золоті рої.
І вітер у саду осіннім
Гойдавсь на гойдалці моїй.

* * *

Я за тобою зовсім не жалію
І не молю вернутися назад.
Вже рознесли літа мої надії,
Як жовте листя – пізній листопад.
Я збайдужів до себе і до інших
І не горить в душі моїй вогонь.
Для тебе я свої залишу вірші,
Себе до тла спаливши в них, либонь.
Осіння ніч за вікнами чаклує
І завиває вітер голосний.
Я за тобою зовсім не жалкую,
Лише шкода квітучої весни.

* * *

Скажи мені, скажи, кому
Потрібні ці вірші?
Куди сховатися від мук
Знедоленій душі?
Щоб від думок тих утекти
(Вони – немов рої),
Скажи мені, чи знаєш ти,
 Як захистить її?
Цього не буде все одно –
Не треба сподівань.
Душа приречена давно
До віршів і страждань.

* * *

Ця ніч, вона не має краю,
Впилась очима в шибки темні.
І знов я сторінки гортаю
Життя, прожитого даремно.
І знов мені чомусь не спиться
І голову думки обсіли.
У мушлі черепа живиця
Аби до ранку не зотліла.

* * *

Біліє грядка хризантем,
Вони, здається, вже заснули.
Давай з тобою вдвох підем
У наше літо, що минуло
Але нема туди доріг,
Хоч як би ми цього хотіли,
Бо дуже скоро ляже сніг
На хризантеми білі-білі.

* * *

Червоні клени, осінь синя,
Шипшина сонця наловила.
Погляньте: онде у долині
Туман розправив білі крила.
Він, певно, хоче полетіти
Так само, як отой лелека.
Бо догоріло тепле літо
І до зими вже недалеко.

* * *

Пожежа осені, пожежа:
Вже річка наловила зір.
Горять дерев червоні вежі,
Біжить ріллею хижий звір.
Вітри весь час гудуть вороже
І дощ із ранку моросить.
Але й вони ніяк не можуть
Оцю пожежу загасить.

* * *

Сховався вітер в хащі сонні,
Закутавшись в зелені руни.
Погляньте: онде на осонні
Малий павук лаштує струни.
Хто гратиме на них – не знає,
Бо він маестро нікудишній.
Можливо, вітер щось заграє,
Як літо музику напише.

* * *

Нап'юся запашної хвої
Із пригорщ сосен голубих.
Нема нікого, нас лиш двоє:
Я й ліс, що хочеш, те й роби.
Впаду на вогку ковдру моху,
В природи сили наберусь.
Забудуся й бодай на трохи
Кущем зеленим обернусь.

* * *

Коли ляга на землю темна ніч
І гасне світло в кожному вікні,
І місяць із-за хмари вирина,
Нечутною ходою йде вона.
Обличчя юне поглядом пече,
Коса русява впала на плече.
Біліє плаття у холодній млі,
Її сліди зникають на землі.
А далі видно зовсім іншу тінь,
Яка не знала радості в житті.
Вона вся чорна, наче ніч оця,
Не упізнати навіть і лица.
Лиш тільки профіль вольовий на мить
Зуміє зоряниця освітить.
Це Данте Аліг'єрі у печалі
Чекає Беатріче на причалі.

* * *

Зелений вечір супить брови,
Сховавши день в густі кущі.
Туман гойдається над ровом,
В саду прокинулись хрущі.
Край лісу білена хатина,
У вікнах сонце догоря.
І небо все з ультрамарину.
Там, кажуть, є моя зоря.
Але не зміг я упізнати
Її в бездонній вишині.
Через літа край лісу хата
Зорею світиться мені.

Собака

Опустиш голову мохнату,
Таку велику та важку.
Сторожувати будеш хату,
Вслухаючись у ніч липку.
Задумано примружиш очі,
Щоб, може, трішки відпочить.
Але кажан чомусь не схоче
Тебе самого залишить.
Та ще вітрів колючі мітли
Местимуть листя у дворі
Й ланцюг у місячному світлі
Змією зблисне на траві.

* * *

Я сіренька пташка
В плетиві ожин.
Як мені тут важко –
Я для всіх чужий.
Холодно надворі
І короткі дні.
Там на косогорі
Глід почервонів.
Догоріло літо,
В золоті сади.
Десь би полетіти,
Та нема куди.

* * *

Гіркне вечір горобиною,
У яру туман густий.
Над маленькою хатиною
Сходить місяць золотий.
Під солом'яною стріхою
Сплять дитячі тихі сни.
Стій, душе, бо ми приїхали
В рідний край із даліни.
Зараз тут удвох присядемо
На порозі як-небудь.
Може, щось собі порадимо,
Поміркуєм, як нам бути?
Може, дещо поміняємо
В наших втрачених літах?
Посміємось й поридаємо
Над життям, що проліта.

* * *

Ген туману кужіль
Ловить верболіз.
Посміхнися, друже,
І не треба сліз.
Онде сіра пташка
Нидіє в журбі.
Її сьогодні тяжко –
Важче, ніж тобі.

* * *

Ці вітри, що дують без кінця,
Ці дощі, які не знають міри...
Як же надоїла осінь ця,
Непривітна, вимокла і сіра.
І тобі не дітися ніде,
І себе від неї не сховати,
Бо вона завжди тебе знайде,
Щоб з тобою вдвох посумувати.

* * *

Картоплю вже копають люди,
Дзвенять лопати на вітрах.
Сухий бур'ян палає всюди,
Аж серпень димом весь пропах.
Снується вранці по долині
Туману прядиво густе.
У картоплянім бадилинні
Згоряє літо золоте.

* * *

У роки комп'ютерних прогресів,
У часи глобальної тривоги
Ми свої втрачаєм інтереси
До мистецтва – джерела живого.
Що для нас поезія й живопис?
Ми давно збагнути це не в силі.
Нащо нам Шевченко, Гріг чи Лопес?
Нам би фільми з жахом та насиллям.
Нам би все з душі повитравляти,
Щоб саме залишилося тіло.
І скоріше роботами стати,
Бо людьми вже бути надоїло.

* * *

Б. – І. Антоновичу

Життя спливає день у день,
За роком рік, все ближче смерті.
Куди оце усе іде,
Де є кінець тій круговерті?
Задумуюсь над цим, але
Цю мудрість так і не спізнаю.
Я – ланцюга кільце мале,
З відрізка без кінця і краю.

* * *

Гей ви, мої коні,
Дива білогриві,
Мчіть по оболоні
В дужому пориві.
Рвіть міцні вуздечки,
Напружуйте жили.
Долі по краєчку
Ми завжди ходили.
Злиньте в високості –
Нині наше свято:
Їдемо у гості
В молодість завзяту.

Апокаліпсис

І бачив я жаске видіння –
Уся земля згоріла вщент.
Над нею лиш одне воріння
Й повітря важче за брезент.
Собаки нишпорять голодні,
Обгризають людські кістки.
І сонце, наче із безодні,
Криваве, ледь зійшло таки.
Потонуло все в круговерті:
Прокляття, стогін, крик та плач.
І тільки чорний ангел смерті
Всміхавсь, розкинувши свій плащ.

* * *

Шие осінь з туману ковдри,
Розстеляє їх по степах.
Ліс, привітний такий та добрий,
Весь грибами й дощем пропах.
Барабанить у стовбур дятел,
Ловить срібло сухий полин,
І пливе понад сонні хати
Журавлів перелітних клин.

* * *

Згубитися в блакиті дня,
Вгонути в лісу шумовинні.
Піти світами навмання
З шматочком хліба у торбині.
Уранці вмитися дощем,
Напитися води з джерельця.
Чого тобі потрібно ще,
Щоб заспокоїлося серце?

* * *

Ці кольорові філіграні,
Ця кришталєво-світла даль,
Ці фарби, теплі та багряні,
Душі навіюють печаль.
Вона сумує серед ночі,
Здрігається на кожен звук
І звикнути ніяк не хоче
До холодів та до розлук.

* * *

Лицем у пригорщі душі
Собі впаду.
І може, там які вірші
Ще віднайду.
Нехай сумні вони зовсім,
Як осінь та.
Я їх залишу вам усі,
Я – сірий птах.
Коли летіти в далечінь
Прийде мій час,
Моя впаде на землю тінь
Віршем для вас.

* * *

У білих мушлях перли чорні
Ховає океан в глибини.
Пірнальник впертий і проворний:
Він вірить в те, що не загине,
Вдихнувши раз на повні груди,
Він воду розрива щосили.
На дні русалка, вся із блуду,
До нього тягне руки сині.
Це ейфорії п'яний дотик,
Разить азот* наркозу вістря.
Радій, кружляй, танцюй, аж доти
В балонах скінчиться повітря.

**На глибинах іде перенасичення крові азотом. З'являються марева та дивні видіння. Можна втратити самоконтроль і загинути.*

* * *

Ну й тиша, аж дзвенить у вухах
Та в грудях серце ледь тріпоче.
Ти тільки лиш його послухай,
Про що воно сказати хоче.
То заболить, то заніміє,
То стихнеться від настороги.
Воно до крихти розуміє
Твої печалі та тривоги.

* * *

В саду дерева, наче сонні,
Пожовклий лист летить додолу.
В полях блукають сиві коні,
Такі спокійні, як ніколи.
Не бігають, аби не впасти,
Напевно, вітер їх стриножив.
Усі хвостаті та гривасті
І дуже на тумани схожі.

* * *

Ну як тобі тепер без мене
В тій осені, де були ми?
Напевно, там вже наші клени
Приготувались до зими.
Здається, вже зів'яли трави,
Посохли та переплелись.
Можливо, і тебе хтось зрадив,
Як зраджувала ти колись.

* * *

Вже осінь від туманів посивіла,
І відпалала золотом пожеж.
Вже на землі побіленому тілі
Від неї навіть сліду не знайдеш.
Нащо вона тепер кому потрібна,
Розбризкана і випита до дна?
Погляньте, як мороз на вікнах срібно
Свої виводить дивні письмена.

* * *

Це темне небо з місяцем вгорі,
Ці зорі, мов розпечені краплини.
Можливо, вже давно нема зорі,
А світло й досі ще від неї лине.
Крізь відстані та міріади літ
Вдивляюся в безодню цю безкраю.
Хто після смерті ще залишить слід
Такий, як сині зорі залишають?

* * *

Цвітуть терни, так піняво цвітуть
По вибалках, ярах і косогорах.
Я, може, повернусь коли-небудь
В той край, де роси п'ють ранкові зорі.
Там небо аж до болю голубе
І заплелись ожинники у рові.
Там все так само, лиш нема тебе.
Цвітуть терни і колються до крові.

* * *

У храмі лісу можна збожеволить.
Палають крони золотих дерев.
Погляньте, онде у широкім полі
Кудись туман навпомацки бреде.
Він, певно, притомився ще із ранку,
То ж в рові відпочити ляже ниць.
Ген вимочив до нитки вишиванку
У клена, що вертався з вечорниць.

* * *

Дощами засіріла далеч,
Дрімає спорожнілий ліс.
Полями бродить чорна галич,
Чогось шукає у ріллі
Скидає сад сумну обнову,
Згоряє осінь у журбі.
І я весь день сьогодні знову
Здаюся вороном собі.

* * *

Відсміялося, відбуяло,
Відцвіло, як весною цвіт,
І кудись назавжди пропало,
Заховавшись за ширму літ.
Хай не все, що хотів, збулося,
Та не треба за цим тужить.
Це всього лише тільки осінь –
До зими іще жить та жить.

* * *

У келії важко,
Ледь свічка горить.
Красива монашка
До ранку не спить.
А тіло звабливе
Бажає утіх.
Душа незрадлива
Шепоче: «Це гріх».
У келії душно,
Нікого нема.
Єдина подружка –
Подушка німа.
Вона не зарадить
Для неї нічим.
Ніколи не зрадить,
Завжди промовчить.
...У келії тяжко,
Свіча ледь дрижить.
Вже сива монашка
На лаві лежить.
І тіло змінилось,
Пожовкло, як віск.
Воно примирилось
З душею навік.

* * *

Цілюють небо в вишині
Гарячі літа губи.
І чеше вітер цілі дні
Отави буйночубі.
Устану завтра до зорі,
Піду в луги по росах.
Та подивлюсь, як косарі
Об сонце гострять коси.

* * *

Я маленьке стебло у широких, безмежному полі,
Проростаю отут, може, навіть з чиеїсь вини.
Я нічого не мав, окрім власної хтивої долі
Та римованих слів – сам не знаю, для чого вони.
Як настане мій час, вітер вирве мене із корінням
І в далекому степу назавжди поховає у сніг.
Від римованих слів я дрібне вам залишу насіння,
Ви посійте його – може, зійдуть із нього пісні.

* * *

У кожного лише свій хрест,
Бо всім відміряно потроху.
І ти здолаєш сотні верст,
Його несучи на Голгофу.
Нелегко цей тягар нести,
Каміння ріже стопи босі.
В усіх однакові хрести,
Лише вагою різні досить.

* * *

Друг до мене в гості забарився,
Я його чекаю вже давно.
Вчора місяць просто закотився
У моє розхристане вікно.
Тож було із ким поговорити,
Бачили б ви тільки нас обох.
Все вино, із другом недопите,
Допили ми з місяцем удвох.

* * *

Сни золотавого листу
Знову наснились мені.
Літа метелик барвистий
Довго тремтів у вікні.
Плакали роси холодні,
Трави пожовклі плелись.
Ген з голубої безодні
Птахи летіли кудись.
Дихала далеч імлиста
Холодом білим зими.
Довго метелик барвистий
Бився у шибку крильми.

* * *

Душі твоєї зойк в холодній тиші,
Що вихлюпнулась болем через край.
Дивися, онде осінь вірші пише
На жовтім листі, тільки почитай.
Там стільки дум, спресованих у рими,
Там стільки світла і вагомих фраз.
Можливо, тими строфами малими
Своє ти серце вилікуєш враз.

* * *

Ця ніч перегорить до тла,
Як жовте листя листопаду.
Від неї буде лиш зола
І десь на дні душі осяде.
Вона залишиться отам,
Примириться із грішним тілом.
Бо я нікому не віддам
Того, що вже переболіло.

* * *

Фіалки ранку напилися,
Блакить така, що ранить очі
Ти тільки сонцю посміхнися,
Що вії променем лоскоче.
Піди в степи з вітрами разом,
Де жайвір будить синь небесну.
І ти відчуєш, як відразу
Душа вся зболена воскресне.

* * *

Біжить років бурхлива течія
Через життєві кам'яні пороги.
Із далини вертаюсь знову я
У рідний край, де бігав босоногим.
Кого знайду, кого побачу тут?
Кого зустріну і кого впізнаю?
Дерева вже зовсім не там ростуть,
І стежки вже знайомої немає.
Лиш пень старий, що в небеса дививсь,
Дуплявим ротом посміхнувся щасливо.
Згадав, як він був деревом колись,
Й під кронами ховав мене від зливи.

* * *

Літа спливають в далину,
Зникають десь за небокраєм.
Та хто із вас життя збагнув,
Хто справжню вартість всьому знає?
Чи той солдат, що із війни
Без рук додому повернувся?
Чи той, що лиш багатством снить,
Чи той, що хмелем захлинувся?
Чи старець, що у забуття
Впаде, лишень склепить зіниці?
Хто з них пізнав ціну життя,
Оту велику таємницю?

* * *

Зелений день, розлогі клени,
Хмарина хмарку доганя.
Тримає літо за стремена
Вітриська – буйного коня.
А той спочить ніяк не хоче,
Не заспокоїться й на мить:
То трави гривою лоскоче,
То очеретом шелестить.
Такий нестримний, норовистий,
Такий грайливий, хоч куди.
Йому б лише зривати листя
Та гнути верби до води.

* * *

Серпневої днини
Прийшов продзагін,
Усе до зернини
Забрав тоді він.
Нічого не лишив
Ні в кого ніде.
В коморах лиш миші
І то де-не-де.
В сорочці подертій,
З косою в руках
Ходив тридцять третій
По хатніх кутках.

* * *

Крізь вибиті зіниці вікон
Ранкове сонце впало в хату.
Вона ще не стара за віком
Та має вже що розказати.
Колись вона була щаслива
І на гостей завжди багата.
Юрба збиралась галаслива
І радісно було у свята.
Тепер тут зовсім невесело,
Лиш сум ховається за тином.
Вмирають українські села,
Мов привиди, стоять хатини.

* * *

Вмирає листя на дощі,
Спікає вітер горобину.
Ген осінь в жовтому плащі
Садами бродить цілу днину.
Достиглих яблук сік густий
П'янить солодким ароматом.
Так мало я зробити встиг,
А до зими вже небагато.

* * *

*...Я пришел на эту землю,
Чтоб скорей ее покинуть...*

С.Есенин

Відгукали вересневі далі
І розтанув сміху дивний звук.
Вже тепер ніколи не скандалить,
Не торкатись більше ніжних рук.
Петроградських вулиць анемія,
Сірих та сирих, як і тепер.
Ах, Сергію, друже мій, Сергію!
Не ходи в той клятий «Англетер».
Ніч груднева темна, наче морок,
Синє небо зорями рябе.
З пляшки спорожнілої лиш корок
Тільки й може зрозуміть тебе.
Заново щось пізно починати,
Біль душі тепер не має дна.
«В цім житті не новизна вмирати,
Але й жити теж не новизна».

* * *

В посрібленій зимою шибці
Продмухаю шматочок світу.
Ген по снігу сіренькі птиці
Збирають зерна сонця світлі.
До рами доторкнувся щокою,
За вікнами мороз жорстокий.
Ще трішечки отак постою,
Мені лише чотири роки.

* * *

Осінні квіти – дивина та й годі,
Осінні квіти – наче увісні.
Ген павутиння срібне на городі
Зчорнілий сонях ловить цілі дні.
Кудись пливуть розгнuzдані тумани,
Розвіюючи гриви по полях.
Хитаючись на вітрі, ніби п'яний,
Безлистий клен поскрипує гіллям.
Осінні квіти – дивина та й годі –
Палають жаром під рясним дощем.
Осінні квіти – відгомін мелодій
Хмільного літа, що згоріло вщент.

* * *

Не шукай мене у тому літі –
Я ніколи не вернусь туди.
Онде, бачиш – серпень клени мітить,
І снується кучерявий дим.
Онде, чуєш, тужать десь лелеки,
Доганяти літечко дарма.
Я давно вже в осені далекій,
У яку стежок тобі нема.

* * *

Ну хто, скажи, мудрішим є за час,
В якого ні кінця нема, ні краю?
Здається, він усе на світі знає
І не рубає, так як ти – з плеча.
Він на свої місця розставить все.
Спокійно, справедливо, без облуди.
Усіх примирить і усіх розсудить
І вічності пісками занесе.

* * *

Лежу неголений, з похмілля,
Вслухаюся в шумливість лип.
Напевно, в тіней вже весілля –
На стінах танці завели.
Так вигинаються нівроку,
Сплелися всі – в руці рука.
На підвіконні, взявшись в боки,
Танцює місяць гопака.

* * *

Відболить, відплаче, відлеліє,
Відшумить отавами в степах.
Жовтим листям на вітрах зітліє,
Відлетить у вирій, наче птах.
А для вас зоставить лише рими,
Де переплелися біль і щем.
Бо душа – субстанція незрима,
Що від неї можна взяти ще?

* * *

Пахнуть стиглі груші,
Аж п'янить.
Римами по душах –
Хай болить.
Червоніють клени,
Аж пече.
Строфами по венах –
Хай тече.

* * *

Ці привиди забутих мрій
Приходять уночі до мене.
Вони так серце рвуть шалене,
Ти стримати його зумій.
Нехай воно бодай на мить
Збагне життя все до краплини.
Наївним стане, як дитина,
Й ніколи більше не болить.

* * *

Стоять дерева майже голі,
Дрімають в даліні гаї.
Кружляють край дороги в полі
Листочків неживих рої.
Вже осінь, вимокла достоту,
Рахує до морозів дні.
Й за листя щиру позолоту
Купує у вітрів пісні.

* * *

Ворожить ніч на білих хризантемах,
В криницю з неба зорі насипає.
Давай з тобою зараз вдвох підемо
В той край, що нас малими пам'ятає.
Там все так само, як було раніше:
До латки лісу притулилась хата.
Там літо нам колись писало вірші
На листі лопухів, таких лапатих.
Та ще вітри когось шукали в полі
Й тумани сиві по яругах спали.
Той край дитинства – рідний нам до болю,
Лиш тільки ми йому чужими стали.

* * *

Пожовклий сад. Як нині в ньому тихо.
Лиш дзвонить листя в яблуко зорі.
Прийди сюди, отак замри й не дихай,
Переступивши осені поріг.
Пожовклий сад – душі моєї сповідь,
Міраж напнутих золотих вітрил.
Ген срібний літа бабиного повід
Натягують сполохані вітри.
Пожовклий сад з осінніми дарами,
Снується у повітрі з листя дим.
Ти помолися в ньому, як у храмі.
Лиш оцієї тиші не буди.

* * *

Для мене ніч ця, наче біль
Із найтерпкішого настою.
Його я трішки дам тобі –
Усе розділимо з тобою.
І будемо п'яніти ми,
Нехай тремтять серця жагучі,
Бо вже так близько до зими
І до розлук, що неминучі.

* * *

Не блукай сьогодні у минулому
І мене не розтривожуй теж.
Там десь, поміж згадками заснулими,
Все одно нічого не знайдеш.
Заросли усі стежини травами,
Вицвіла на сонці далечінь.
Над усім, чого колись не знали ми,
Посміємось нині уночі.

* * *

Прийди в мій світ і залишися в нім
На мить одну або на цілу вічність.
В гарячій червні, чи в холоднім січні,
Чи в листопаді мокрім і сумнім.
Спали в минуле всі мої мости,
Скоси моїх думок густі отави.
Збери всі зорі на високих травах
І допиши усе, що я не встиг.

* * *

Такий веселий і мохнатий,
У реп'яхах – це не біда –
Бродячий пес забіг до хати
І щиро в очі загляда.
Щось їсти дам йому швиденько,
Наллю у мисочку води.
Чомусь моя донька маленька
Про нього згадує завжди.
Дивлюсь на цього небораку,
А він все тягнеться до рук.
Як зле, коли твій друг – собака,
І добре, як собака – друг.

* * *

Я тобі нічого не пораджу,
І нічим тобі не допоможу.
Сушить осінь павутини пряжу
В затінку посеред днів погожих.
Бачиш, я також, як ти, невдаха
І чомусь усе життя самотній.
Подивися – одинока птаха
Задрімала на старім болоті.
То ж навчися в птахи отієї,
Що не може в небо вже злетіти.
Долі не цуратися своєї
Ї ні за чим ніколи не жаліти.

* * *

1.

Шукаю рими, але не знайду:
Вони згубились в травах неприм'ятих.
Я нині хочу літо наздогнати
Та падаю, неначе на біду.
Встаю і знов блукаю до зорі,
В торішнім листі риюся руками.
Сплітаюся із вічністю думками.
Мені здається, щойно я згорів.

2.

Згоріти, збожеволіти, потім
Воскреснути і спалахнути знову,
Аби лиш не спіткнутися на слові
І розказати все, що я хотів.
Аби не повторитися ніде
У виразах, у римах, милий Боже!
Ну хто мені у цьому допоможе?
Хто їх тепер для мене віднайде?

3.

Але даремно я шукаю їх –
Сьогодні тут усе для мене стерто.
Вони ж чомусь завзято та уперто
Повторюються у віршах моїх.
Та я вдивлятись буду кожен раз
В заплакане вікно, що ловить тишу,
Можливо, завтра я для вас напишу
Останнього вірша без рим і фраз.

* * *

Старі ліси гойдають сни
І терпко пахне хвоя.
Живиця капає з сосни
Високої, старої,
Можливо, як віки минуть,
Мов літо в падолисті.
Ще душі сосен оживуть
В бурштиновім намисті.

* * *

В тому літі, де цвіли волошки
І вмивались росами сади,
Напророкувала нам ворожка,
Що ми разом будемо завжди.
Може, в цьому завинили карти,
Що дороги наші розійшлись
Або це були звичайні жарти,
У які ми вірили колись.

* * *

Звідкіль ти пісне, із глибин яких?
Яке дзвінке твоє різноголосся.
Настояна на полянах гірких,
Де все минуле й майбуття сплелося.
Ти наша міць і зброя наша теж,
Ти дана Богом нам у нагороду.
Немає в тебе ні границь, ні меж,
Бо ти – душа великого народу.

* * *

Я мерзну тут, хоча надворі спека.
Як холодно і боляче мені.
Я сам старий і втомлений лелека,
Немов останні доживаю дні.
І вже немає сил злетіти в небо,
І зранене крило весь час болить.
Напевно, долі тільки й того треба,
Щоб наді мною вирок свій здійснить.
Та проявлю до неї непокору,
Тому що я великий, гордий птах:
З останніх сил я піднімуся вгору
І склавши крила, упаду на шлях.

* * *

Я збираюся у дорогу –
Десь далеко, де ще не був.
Помоліться за мене Богу,
Бо молитви я всі забув.
Нині я їх не пам'ятаю,
Не читались вони мені.
Я в чужому, далекім краю
Вже до рідного зчуженів.
Не надіюся на підмогу,
А на щастя – і поготів.
Помоліться за мене Богу
При житті ще, а не потім.

* * *

Загубилися рідні простори
За фіранками сірих дощів.
Терники на крутім косогорі
Одягнулися в сині плащі.
Шматтям хмар утирається вітер,
Поколовшись до крові об глід,
Й хризантеми, як спогади літа,
Сумно дивляться птахам у слід.

* * *

Святий великими очима
З ікони дивиться. Овва.
А в мене торба за плечима,
Куди я всі гріхи сховав.
Вона важка, неначе камінь,
Вгрузає в душу, далєбі.
І я стою один у храмі,
Чужий святому і собі.

* * *

Ти приходиш під осінь до мене,
Коли роси тремтять молоді.
І жовтіють розвихрені клени,
І сади в ароматах плодів.
А відходиш, як поле чорніє
Й плаче небо холодним дощем,
Та все менше лишаєш надії,
Що до мене повернешся ще.

* * *

В цій осені, в якій нема тебе,
Так само вітер листя обриває.
І небо, аж до болю голубе,
Лише нема тебе, тебе немає.
І я не знаю, де сьогодні ти.
Ми стільки літ не бачились ні разу.
Та кожен день пишу тобі листи
В те літо, у яким були ми разом.

* * *

У широкім полечку
Вітер доганя,
Перекотиполечко
Швидше від коня.
Все кругом поорано,
Самотіє ліс.
На душі так холодно,
Сумно, аж до сліз.
Дощ січеться болячко,
Далечінь в імлі.
Ах, яка ж то долечка –
Згинути в ріллі.

* * *

Наша юносте смаглочола,
Чи наснишся ти ще мені?
А здається, неначе вчора
Нас п'янили уста хмільні.
Відлетіли у далеч роки
Ах, як все це було давно.
Відлюбилися синьоокі
З кароокими заодно.

* * *

Подивіться, онде вітер вщух,
Тільки сіє краплями дрібними.
Я тією ниткою дощу
Позшиваю всі думки у рими.
Побіжу за горизонти аж,
Де згубилось літечко зелене.
Там десь плаче мій маленький паж,
Схожий, як дві крапельки, на мене.

* * *

Над сумом вицвілих рівнин
Ридає дощ осінній,
І гіркне на вітрах полин –
Йому нема спасіння.
І хмари гейби на парад
Пливуть у високості,
І за вікном безлисий сад
Лукає зиму в гості.

* * *

Розбилась доля на уламки,
Розсипалась на сотні зір.
І на душі, як після п'янки,
Нудотно й гірко так, повір.
А час бодай хоч на хвилинку
Нічого з пам'яті не стер,
І долі власної частинки
Мені не склеїти тепер.
За вікнами осіння сирість
Гойдається, мов увісні.
Кому ж потрапив я в немилість –
Чи Богові, чи сатані?

* * *

Жовтіє жита жовтого життя
І вже жнива, здається, за порогом.
А ми в собі шукаєм каяття
І все частіше згадуємо Бога.
Прости нам, Боже, наші всі гріхи
І не дозволь скотитися у відчай,
Бо час, такий жорстокий і лихий,
Нам душі ще в утробі покалічив.

* * *

Рве вітер чорну ніч на шмаття,
Листок прибився до вікна.
В печі хитається багаття,
І ловить відблиски стіна.
І каганець старий, погнутий
Крізь скло пощерблене димить.
Ах, як мені це все збагнути
І стати хлопчиком на мить.

* * *

О осінь, осі, синь і все...
А більше тут нема нічого.
Ще, правда, листя золотого
На ранок вітер нанесе.
Та прижене отари хмар,
Та ще калина у намисті
І тільки осінь, синь і листя
Й нічого більше тут нема.

* * *

Гей доле, де шукати правди?
Бо так несила більше жить.
Її шукали всі і завжди,
Та чи знайшов хто, розкажи.
- Ой хлопче, не питай нічого:
Її шукала я сама.
Та правда є лише у Бога,
А Бога на землі нема.
- Гей доле, де шукати щастя?
Бо жити так урвавсь терпець.
Можливо, і мені ще вдасться
Пожить щасливо накінець.
- Ой хлопче, не мели дурного,
І я його шукала теж.
Як молодість пройшла без нього,
То вже на старість не знайдеш.
- Гей доле, де шукати сили?
Як подолати біль та щем?
Бо так недовго до могили,
А жити хочеться іще.
- Ой хлопче, бачу ти захирів,
Тобі нелегко, далебі.
Шукати сили треба в вірі,
А віру віднайди в собі.

* * *

Бийте, бийте, чорнобильські дзвони,
Криком душі наповнюйте вщерть.
Тут панують жорстокі закони
І чигає невидима смерть.
Їй однаково, звідки ти й хто ти,
Чи прийшов, чи приїхав сюди.
Скрізь посіяно зерна скорботи
І посаджено горя плоди.
Тут минулого біль невимовний
І майбутнього кара близька.
Бийте, бийте, чорнобильські дзвони,
Щоб не спала байдужість людська.

* * *

Скіфія, земля прапрабатьків,
В синю ніч наснилася мені.
В далині почувся дзвін підків,
Засивіли полянами дні.
Гордий скіф пришпорює коня.
Через війни, полум'я і дим
Він скакати буде навмання,
Гублячи підкови і сліди.
Не дзвенить акінаку* тепер,
Не гриміть ніколи тятиві.
Тільки коршун в вишині завмер –
Виглядає жертву у траві.
Тільки ковила, куди не кинь,
Ніби грива скіфського коня.
Крізь тисячоліття і віки
Скаче скіф у вічність навмання.

*Акінак – скіфський меч.

* * *

Дощ проплакав, стихилась природа,
Ніби вітер втих.
Назбирало сонце на городах
Блискавок рудих.
У садах достиглих яблук запах,
Від падінь їх стук.
І тримає жовтень в жовтих лапах
Жовтий сум розлук.

* * *

*За проханням Ф. Шопена його серце після смерті
було замуроване у Варшаві в
костьолі Святого Христа.*

В пожовклих від часу листках партитур
Вплелися мереживом ноти.
Уже не втекти від тілесних тортур,
Не дітись ніде від скорботи.
Палке інтермецо розтрачених мрій,
Хтось пальцями клавiші будить.
І перше кохання, і біль безнадій
Роз'ятрює зранені груди.
Мелодія дивна під купол зліта
І лине від краю й до краю.
В Варшаві, в костьолі Святого Христа
Шопенове серце ридає.

* * *

Все літо на гілці листочок тремтів,
Він птахою вільною стати хотів.
Щоб злинуть під хмари, аж ген в вишину...
Віддав би життя все за мить цю одну.
Та марно у мріях листок зеленів,
Ніхто його в небо пускати не хотів.
Лише побратими всміхались кругом,
Його всі вважали чомусь диваком.
Як осінь холодна з вітрами прийшла,
Зірвала листочок і в синь підняла.
Кружляв над полями, долаючи страх,
І думав, наївний, що він тепер птах.

* * *

Прокинулась просинь осіння,
Вітрами дзвенить далина,
З чийого оце повеління
Багряною стала вона?
І чом у безмежному полі
Пожовкла уже ковила?
Хто спалює листя довкола
Бездумно, безжально, до тла?
Чому до далекого краю
Летить пташина з рідних місць?
Лиш осінь одна тільки знає,
Лиш осінь тобі відповідь.

* * *

Жив дивний цар, багатства він не мав,
В красу і правду безкінечно вірив.
А ще багато слуг собі тримав,
Пишався ними і любив без міри.
Та роки відлетіли в далечінь,
Посивів цар, і заболіли груди.
І стали слуги сірі, наче тінь,
А потім повідходили в нікуди.
І залишився він на старість сам –
Один, як перст, без віри і надії.
Ну що мені іще сказати вам?
Той цар – це я, а слуги – мої мрії.

* * *

«Розіпни!» – кричали всі Пілату,
«Хай помре» – гукали скрізь вони.
Й повели нещасного на страту,
Й розп'яли, не знаючи вини.
Краплі крові падали на камінь,
З-під вінка, що на обличчя ліг.
«Іллі, Іллі! Лама савахвані –
Чом ти не вберіг?»

* * *

Він був один, неначе перст,
Всіма покинутий, забутий.
І ніс своєї долі хрест
Без нарікань, як має бути.
Життя котилося за пруг,
Було вже й на спочинок скоро.
А поряд хоч би тобі друг,
Або один єдиний ворог.

* * *

Позолоти, стільки позолоти
Вітровії в двір мій намели!
Певно, не сиділи без роботи,
А трудилися, як лише могли.
Видно, їм не спалося до ранку,
І, здається, все це неспроста.
Бо учора на моєму ганку
Гостювала осінь золота.

* * *

Тчуть Мойри* долю і вночі, і вдень,
Тчуть Мойри долю вперто і завзято.
Одному щастя – крапельку лишень,
А в іншого його аж забагато.
Та треба пам'ятати нам усім,
Що доля річ занадто вже примхлива.
Сьогодні обдарує тебе всім,
А завтра обкраде, немов на диво.
І пустить жебраком по світу цім,
Самотнього, без рідних, і без друзів.
Тчуть Мойри долю, тчуть і лиш потім
Її отрима кожен по заслuzі.

*Мойри – міфічні богині долі.

* * *

Я залітаний птах,
Я в густих терниках
Поколов своє тіло і душу,
А думки навісні,
Стелять ліжко мені,
Певно, я тут загинути мушу.
Тіло просить: «Засни
І спочинь до весни,
Скинь із мене років своїх ношу».
А душа рветься в вись,
Як бувало колись,
Сподівається ще на хороше.
Я залітаний птах,
Я в сухих терниках
Шпичаками сколов свої груди.
Пригадаю весну,
Підіймусь в вишину,
А тоді вже – хай буде, що буде.

ÆÌ ÁÍ В ÐÎ ÑÈ

* * *

До забутого рідного краю
 Полечу крізь розвихрену синь.
 Там у жмені свої назбираю
 Срібних крапель дзвінкої роси.
 Бо за вікнами пізня вже осінь,
 До морозів один лише крок.
 Аж до крові порізавшись, босі,
 Бродять душі померлих квіток.
 Вже листочки у них не зелені
 І від холоду кожна тремтить.
 Їм напиться дам я зі жмені,
 Хай воскреснуть, бодай хоч на мить.

* * *

Нагрішивши вволю за життя
 І збагнувши, що нарешті досить,
 Ти в собі знаходиш каяття,
 Думаючи, що Господь все простить.
 Виправдань шукаєш кожен раз,
 Тільки не завжди знайти їх можеш.
 І боїшся в свій останній час
 Не ввійти ніколи в Царство Боже.
 А гріхи болять понад усе,
 І тобі цей біль не притупити.
 Бог, звичайно, пробачає все.
 Та чи зможеш ти собі простити?

* * *

О, як швидко догоріло літо,
Бродить мокра осінь за вікном.
А життя торкнулося zenіту
Й котиться до обрію давно.
Небагато вже його лишилось,
Скоро свічка догорить моя.
А мені, здається, все приснилось,
Наче б то життя прожив не я.
У копиці складені покоси
І квіток у лузі вже нема.
Навкруги згоряє пізня осінь
Й дихає в потилицю зима.

* * *

Колись весна постукала у двері,
Здається, я малим ще був тоді.
Кораблики із білого паперу
Пливли від мене в простір по воді.
Приходили у гості літні спеки,
Кружляла хуртовинами зима.
Тепер моє дитинство так далеко,
Що вже туди стежок давно нема.
Кораблики мої ви, паперові,
Де вас шукати, у яких краях?
Об спогади порізавшись до крові,
Надіями бинтую душу я.

* * *

В цьому світі, злобою пронизанім,
Дуже мало місця для добра.
Всі закони, писані й неписані,
Вам давно збагнути вже пора.
Марно ви у церкві Бога просите
І поклони б'єте кожному мить.
Ненависть, яку у серці носите,
Ближнього не дасть вам полюбить.
Будете себе ще їсти поїдом,
Будете ще нидіти в журбі.
Тільки зло, що вчора ви накоїли,
Завтра заберете все собі.

* * *

Квиління душ в катівень підземеллі,
Хтось плаче і гримлять важкі кайдани.
Віки чиїсь поживклі кості мелють,
Вирують площі й охають майдани.
Тисячоліття крові та наруги,
Жирують знахабнілі паразити.
На дибі рвуться жили від натуги,
Радіє в чорній рясі інквізитор.
Історія у людства – тільки бійні,
Над жертвою зухвалий кат регоче.
Кажіть, що перед Богом всі ми рівні,
Але ніхто повірити не схоче.

* * *

Б'ються дощі цілі ночі
В шибку старенької хати.
Знову прийшли поторочі,
В неї притулку благати.
Сиві розпущені коси,
Тіло покрите лататтям,
Ноги – скалічені, босі,
Гріли шипшини багаттям.
Ключ журавлів пролітає
В мороці, ген понад полем.
Вітер свитину латає
Листя опалого болем.

* * *

Розбрелись стежки мої тернисті
По степах в небачені світи.
Під снігами чи в опалім листі
Вже тепер нічого не знайти.
І скажіть, навіщо їх шукати,
Все давно розтануло в імлі.
За селом спочили батько й мати,
Між хрестів та горбиків землі.
Лиш туди не губиться дорога,
Ні зимою, ані літом теж.
Об життя сколовши босі ноги,
Тільки там ти спокій віднайнеш.

* * *

Ми не раби, хоч все бувало,
Життя не шкодувало нас.
Завжди навколішки стояли,
Сьогодні вже вставати час.
Хоча б на ноги зіп'ястися.
Та щось ніяк нам не дає.
Ще рабського ярма зректися,
Яке у душах наших є.
Але не ті тримають віжки,
І не у той бік ми ідем.
Постоїмо, схилившись трішки,
Та й знов навколішки впадем.

* * *

Снується мокра тиша біля тину,
Весь час на ринвах вітер грає соло.
Латає осінь порвану хустину
Кленовим листям, що лежить навколо.
В конвульсіях забилася зірниця,
Між хмарами то зблисне, то погасне.
Душе моя, чому тобі не спиться?
Ти в цю пору завжди така нещасна.
Марудиш, як дитина серед ночі,
Мої думки римуєш нині знову.
Паперу олівець про щось шепоче –
Чужу негарно слухати розмову.

* * *

В цій осені давно нема тепла,
Вже не зігріти ні душі, ні тіла.
Вона дороги листям замела
Та й у далекий вирій відлетіла.
І ти тепер, здається, зрікся сну,
Поринувши в думок німі безодні.
Надіятися будеш на весну,
Але вона не вернеться сьогодні.
Та раптом серед мрій і сподівань
Усе тобі до болю надокучить.
Зостанеться хіба лиш біль прощань
Й пораненого птаха крик пекучий.

* * *

Напився ранок синьої вологи,
Стара верба схилилась край води.
Купає вітер в річці босі ноги,
Лишаючи на березі сліди.
Так легко тут маленькому хлопчині,
Палає жаром вересневий світ.
Уже зозуля на старій калині
Для нього накувала торбу літ.
Як шкода, що усе минає скоро,
Бо хто збагне життя шалений біг?
Де згодом час зітлілих років порох
Жбурне йому під ноги, мов на сміх.

* * *

Пора прощань у сірій паранжі,
Зірвавши горобинове намисто,
Спинилася скраечку на межі,
Між холодом і пізнім падолистом.
Черлена мідь лягає на стежки,
Бринять вітрів мелодії мінорні.
Крадуться мокрі тіні навпрошки,
Через поля, поорані та чорні.
До мене в гості, а куди ж іще?
Вони моєї не минають хати.
Ще погукаю вітра із дощем,
До них мені давно вже не звикати.

* * *

Я нидію з тобою сам-на-сам,
Душе моя – уперта неборако.
Візьми що хочеш, я усе віддам,
Лише зі мною трішки побалакай.
Папір і ручка, що тобі іще?
Кімнату лампа сяйвом заливає,
Щоб вихлюпнути в рими біль і щем –
Слова потрібні, але їх немає.
Бо ти мовчиш, неначе б то німа,
Напевно, пригадала всі образи.
На тебе вже надіятись дарма,
Сьогодні знову ні строфи, ні фрази.

* * *

Ховається метеликом рудим
Малий листок під квіткою, що в'яне.
Від картоплиння спаленого дим
Хитається на вітрі, ніби п'яний.
Осіній дощ важкий, немов свинець,
Сьогодні знов кінчатися не хоче.
І сходить день, як вістря нанівець,
Впиваючись у чорний морок ночі.
Здається, сум тепер немає меж,
Він цілий світ заповонив собою.
Якщо в його обійми попадеш,
Він вмить тебе поглине з головою.

* * *

Н. Паганіні

Десь у театрі муз
Вкотре зовуть на «Біс».
Ллється пекучий блюз
Срібним потоком сліз.
В плетиві доль і драм
Лине мінорний вальс.
Грає маестро вам
Нині єдиний раз.
Задроців чорну мить –
Спробуй, переживи.
Ах, як струна болить,
Що підпиляли ви.

* * *

Гойдає вітер біль пожовклих віт,
Що заглядають у розбиту шибку.
Короткий день втікає до воріт,
Здається, він згорить занадто швидко.
Просіявшись, мов попіл, крізь гілки,
Укриється зіркастим пледом ночі.
І спогадом полиново-гірким,
Колись до вас вернутися захоче.
Та ви його від себе не женіть,
Нехай він вам на хвильку пригадає
Оту червону-золотаву мідь
З дерев, яких давним-давно немає.

* * *

Закружляла віхола,
В землю б'є крильми.
Знову ми приїхали
В гості до зими.
Дзвонять срібні дзвоники,
Ой, далека путь.
Завірюхи-коники
Муштуки гризуть.
Яблуком надкушеним
Місяць проліта.
Інеєм притрушує
Вже мої літа.

* * *

Ще бджола над квіткою тремтить,
Ще блакиттю бавиться вікно.
Ще лишилось літа тільки мить
Та вона хмільна, як те вино.
Ще дзвенять пташині голоси,
Ще цвіркун всю ніч на скрищі грав,
Ще метелик з крапельки роси
Дзеркальце маленьке змайстрував.
Ще зігріті серпнем теплі дні,
Ще бездонна неба глибина,
Ще оце наснилося мені,
Бо реальність сіра і сумна.

* * *

Безлисті крони будять в небі сум,
Їх більше тут нікому не зігріти.
І падає знесилено в росу
Холодний і гіркий осінній вітер.
Скрізь під ногами листя шелестить,
Нависли мокрі хмари над землею.
Вже до зими зосталась тільки мить,
Тож нині примиряюся із нею.
Вдивляюся у жовті міражі,
Шукаю шлях до кинутого краю.
Із рим виготовляю вітражі
І лиш птахам єдиним співчуваю.

* * *

Зелені ночі пахнуть чебрецями,
Їх ніби хтось навмисно позбирав.
І літо, захмеліле до нестями,
Пливе по океану буйних трав.
Як ляжеш спати в зоряній колісці,
То перед тим собі поворожи,
Чи місяць у своїй сріблястій місці,
До ранку принесе тобі ожин.
Бо сни, такі химерні і дивацькі,
Крильми торкнуться ледве вій твоїх.
Й промчатся коні по Шляху Чумацькім,
Ти тільки спробуй наздогнати їх.

* * *

Вітри у шибки стукають щосили,
Упертості своїй не знають меж.
Дощі зненацька все перекосили
І вікна й двері, і будинки теж.
Отак живу наперекір усьому,
Метафори збирати ходжу в ліс.
Увечері вертаюся додому
Стежиною, яка біжить навкіс.
І щоб усе не стало згодом гірше,
Втікаю від своїх думок мерщій.
Аби не написати косих віршів,
Чекаю поки скінчаться дощі.

* * *

Хтось місяця закинув срібний серп
Прямісінько у вересневу просинь.
А я рибалю у полоні верб,
Ловлю на вудку сонця стиглу осінь.
Вода мені стікає за рукав,
І прохолода руку обпікає.
Здається, тут надовго заблукав,
Бо звідси щось мене не відпускає.
Додому риби я не принесу,
Хіба що, трішки осені в торбині.
Із пригощів кленових п'ю росу,
Вслухаюся у крики журавлині.

* * *

І знову ти наснилася мені,
Забувши всі образи і докори.
В розкішному, строкатому вбранні,
Стоїш аж ген, де тліють осокори.
З'являєшся укотре крадькома,
Бліде обличчя і глибокі очі.
Покинута і зраджена всіма,
Кудись мене гукаєш серед ночі.
Йду за тобою, осене моя,
Сухе бадилля босі ноги коле.
Ти відлетиш до вирію, а я
Від суму стану перекотиполем.

* * *

Ця перша позолота саду
І легка від хмарини тінь,
І сині очі винограду,
Що заддивились в далечінь.
Це вже було колись, я знаю,
І навіть пригадалось, де.
Знов до покинутого краю
Стежина пам'яті веде.
Але душа втомилась досі
Блукать. І певно, в цьому суть,
Що їй не хочеться в ту осінь,
Де лише спогади живуть.

* * *

Шукати літа тут уже дарма,
З дерев останні шати опадають.
Приходять сонні ранки крадькома
І в хованки з вітрами часто грають.
Крик журавлиний чуєш в вишині,
Рахуєш звіра обережні кроки,
Бредеш через промоклі сірі дні
В природи царство добре і жорстоке.
Чужа рушниця втиснеться в плече,
Колючий постріл вдарить, ніби з неба,
І рана птахи раптом запече,
Неначе б то поцілили у тебе.

* * *

Неначе вчора ще була весна,
І босий квітень мив у річці ноги.
А нині пізня осінь, це вона
Багрянцями встеляє всі дороги.
Ніхто не порятує ту красу,
Яка давно приречена до страти.
Птахам порожніх гнізд болючий сум
Нагадує, що треба відлітати.
До мокрого вікна листок прилип,
Здається, щойно він тремтів на клені.
І поріділи крони сонних лип
Росою плачуть жовтню в жовті жмені.

* * *

О, як давно не снилися мені,
Оті дитячі зоряні причали.
Я так змінився за роки та дні,
Бо доля і життя всього навчали.
То лялькою для них частенько був,
То дзигною в життєвій круговерті.
А що в минуле може повернуть?
Хіба листок в потертому конверті.
Та я з шухляди викидав листи,
Аби душа не стала паперова.
І за собою спалював мости,
Немов нікому не потрібні дрова.

* * *

Б'ються в шибки вітри, ніч не відає дна,
Сонний місяць тремтить над обривом високим.
Що минає усе – не моя в цім вина,
Ледве в тиші німій час відлунює кроки.
Вранці зорі рясні догоряють в росі,
У глибокім яру синій морок дримає.
На дуплявій нозі клен старенький присів,
Він, здається, мене ще малим пам'ятає.
Повернувся б туди на одну бодай мить,
Де дрімучі ліси сплять, покупані в зливі.
Край пропах полином, тяжко серце болить,
Ніби ті полини його паростки сиві.

* * *

Вже листопад від холоду заляк,
В кишеню вечір мокрий день ховає.
Колючий вітер знахабніло так
З дерев останнє листя обриває.
Куди подітись, захватись де
Від суму, що у мороці крадеться?
Весна сюди не скоро ще прийде
Й чекати зиму довго доведеться.
Густе повітря напоїв полин,
Сьогодні ми усі в негоди бранці.
Латаю небо клаптями хмарин,
Нитки дощу течуть мені крізь пальці.

* * *

Дощем захлинулася осінь,
Всю воду доп'є до ковтка.
Й вербові листочки, мов оси,
Кружляють над плесом ставка.
Каштанами вітер стріляє,
Прямісінько в серце землі,
І ключ журавлів пролітає,
В до нитки промоклій імлі.
Гойдається вечір на вітах,
Сховавши в долонях чоло.
Ніщо не нагадає літа,
Неначе його й не було.

* * *

Нині вітра буйного стриножу
У степу, де ковила густа.
Долі на ромашці поворожу,
Що її чекає десь, аж там.
Жде розлука, це я добре знаю,
Ах які журливі стали дні.
Дуже скоро до чужого краю
Полетять птахи у вишині.
Осінь їх не схоче пожаліти,
Бо глуха до болю і тривоги.
Тож за ними, як маленькі діти,
Посумуєм з долею удвох.

* * *

Очі сповнені болю
Туги і самоти.
Я тебе не неволю:
Якщо хочеш – лети.

В мокрій вітру колисці
Жовта тиша дріма,
По опалому листі
Йде у гості зима.

Буду жити без тебе,
Сум втоплю у вині.
Небагато вже неба
Нині треба мені.

ЗМІСТ

ПОРА ЖОВТОГО ЛИСТЯ

«О, зоре, втомлених степів...»	4
«Я завтра ще до сходу сонця встану...»	4
«Не наскладав я грошей ні...»	5
«Ягода-суниця...»	5
«Вітер зелений степами блукає...»	6
«Дерева згубилися в полум'ї...»	6
«Небо хмарами полатане...»	7
«Гарячий смерч розрізав груди...»	7
«Тоне осінь в жовтій хуртовині...»	8
«Пахне м'ятою літо зелене...»	8
«Високі зорі цідять жовтий сік...»	9
«Впали теплі роси на високі трави...»	9
«Відгукала зима, відмела...»	10
«Журавлі, журавлі, побратими блакитного неба...»	10
«В ту холодну ніч я до тебе біг...»	11
«Я чекав тебе стільки літ...»	11
«Розлилася вереснева синь...»	12
«Товаришу мій вірний, подивись...»	12
Батькові.....	13
...Закувала на калині зозуленька сива...	13
«Тліє край дороги жовтий лист...»	14
«Закотилась пам'ять в спогади далеко...»	14
«Під тихий блюз печальний вальс...»	15
«Впав туман на темні крила ночі...»	15
«Терпкий осінніх квітів аромат...»	16
«На павутинці бабиного літа...»	16
«Стирає вічність імена і дати...»	17
«Ішов урок і раптом в клас...»	17
«Бабине літо – срібні стремена...»	18
«Чомусь господар запізнився зранку...»	18
«Впала тиша на сніги глибокі...»	19
«Буває, серед теплих, літніх днів...»	19
«Серед степу, на краю дороги...»	19
«Була весна. І ти була зі мною...»	20
«В долонях серпня згоряє літо...»	20
«Закружляло на асфальті листя...»	21
«Журавлі, журавлі...»	21
«Вгамуйся, серце. Схаменись...»	22
«Падають стиглі каштани...»	22

«Помолися за нас, Україно...».....	23
«Пахнге волошкова далечінь...».....	23
«Розлилась небес блакитна повінь...».....	24
«Украду тебе я , осене...».....	24
Написано на могильному камені.....	25
«Краю мій нерідний, але милий...».....	25
«Ой, летіли лебеді понад полем...».....	26
«Закотилось літо в осінь, закотилось...».....	26
«Бинтувала туманом осінь...».....	27
«Клюють зозулі вересневі зорі...».....	27
«Дерева мокли під дощем...».....	27
«День сховався за обрій мерщій...».....	28
«Як сипле жаром стиглий глід...».....	28
«Переживши безбожну епоху...».....	28
«А мені до тебе не дійти...».....	29
«У чужій сторонці...».....	29
«Заходжу до храму: ікони, хрести...».....	29

КОЛИ ВІДЛІТАЮТЬ ПТАХИ

«Відлітають у вирій лелеки...».....	30
«Очі, мов каламуть...».....	30
«Сірий день промок до нитки...».....	31
«Грає вітер осені на гусях...».....	31
«Не питай мене, не питай...».....	31
«Малювала осінь, малювала...».....	32
«Рояться зорі золотим роєм...».....	32
«Туманами бинтує осінь...».....	32
«Комето хвостата, бродяго небесна...».....	33
«Вже ловлять ночі білу тишу...».....	33
«Вмирав поет, так тяжко помирав...».....	33
«Ви знали всі, що римський прокуратор...».....	34
«Зшию зошит з опалого листя...».....	34
«Сховався за горою день...».....	34
«Танцювали тіні по стіні...».....	35
«Їх вирвала з життя війна...».....	35
«Відгукало літо золотаве...».....	36
«Пролітають нестримно віки...».....	36
«Як твоя душа пройметься болем...».....	37
Гладіатор.....	37
«Сірим згустком суму і дощів...».....	37
«По блакиті, скільки бачить око...».....	38
«Засріблились молоді серпанки...».....	38
«Грає вітер в бубон місяця...».....	39

«В листопаді листя...».....	39
«У краю, де заплелась ожина...».....	40
«Пахне вітер полином гірким...».....	40
«Зимовий день рокльовують ворони...».....	41
«Засиніли далі вересневі...».....	41
«Сумні, сумні ці очі осені...».....	42
«Десь високо і дуже далеко...».....	42
«Стрижуть стрижі блакитну рань...».....	43
«Знайду я розквітлу ромашку...».....	43
«Зарясніли розлуками дні...».....	43
«Дрімає на модринових верхівках...».....	44
«Зорі билися в шибку...».....	44
«Прощались трави назавжди...».....	45
«Відкрипіли жорстокі морози...».....	45
«Літо моє, літечко...».....	46
«Заберезнився день на сонці...».....	46
«Листопадовий лист проліта...».....	47
«І ти, і літо, і блакить...».....	47
«Синьо гусне за вікнами вечір...».....	48
«Сховалось літо...».....	48
«Сумні думки – немов отрута...».....	49
«Край осені горить берізка...».....	49
«Забриніла музика...».....	50
«Як мені з тобою? Як мені без тебе? ...».....	50
«Вже віршів немає і не буде...».....	50
«Замела, завіяла...».....	51
«Село Українське у степах безмежних...».....	51
«Все у нас було на двох з тобою...».....	52
«Мій ужинок зовсім небагатий...».....	52
«Рояться золоті зірки...».....	53
«Тут вічність у вухах дзвенить...».....	53
«Білі вірші, вірші білі...».....	54
«Мені нерідний край вже не чужий...».....	54
«Дні, нанизані на осінь...».....	55
«Я покинув край, де ріс і жив...».....	55
«Жаріє жаром день жаркий...».....	56
«Шие осінь лисицям шуби...».....	56
«Блукає осінь по стерні...».....	56
«Спить волога, зелена тиша...».....	57
«Підемо вдвох з тобою в сонний ліс...».....	57
«Милий серцю краю...».....	58
«Ростуть дощі такі росисті...».....	58
«Старезний дуб дуплом беззубим...».....	59

«В цьому світі можна все купити...».....	59
«Жовкне жовтень жовтою травою...».....	60
«Моя печале, розкажи...».....	60
«Зозуля роки роздає...».....	61
«Ніч намотує тишу...».....	61
«Барвисто розквітли барвінки...».....	62
«Я взяв квиток у невідоме...».....	62
«Знову осінь веретенить...».....	63
«Ах, як світить місяць...».....	63
«Ти гордий лавр, я терен непримітний...».....	64
«Старенька хатина, де мрії живуть...».....	64
«Гіркий полин – народу мого доля...».....	65
«Стікає час у глек життя...».....	65
«Восени я кличу літні дні...».....	66
«Осінні квіти, пізні квіти...».....	66
«Колись мені хотілось небагато...».....	67
«На острові я замок свій...».....	67
«Бродяга з душею поета...».....	68
«В далеке поле я піду...».....	68
«Згоряє ніч в долонях тиші...».....	69
«Я палігрим – паломник вічний...».....	69
«Ах, як нині зоряно...».....	70
«Жалом жалю жалимо...».....	70
«Полинами поле полиниться...».....	71
«Із груші дятел креше іскри...».....	71
«Як в сильну спеку Божий гнів...».....	72
За мить до того, як маєш заснути.....	72
За мить до того, як маєш померти.....	72
«На узліссі жовтім...».....	73
«Як важко починать з нуля...».....	73
«Листопадово листя падає...».....	74
«Посеред лісу мурашине місто...».....	74
«Краю мій занедбаний...».....	75
«Вже позолота впала з лип...».....	75
«Як линуть птахи у важкому небі...».....	76
«Тримає літо сонце на долоні...».....	76
«Сплелася доля з відчаю і втрат...».....	77
«Самотній човен на воді...».....	77
«Світе милий, волошковий краю...».....	78
«Спить мій край ранковою порою...».....	78
«Осітній птах ще раз махнув крилом...».....	79
«Чого ти приходиш до мене вночі...».....	79
«Як вічність мене поцілує...».....	80

«Летять вітри в зелений травень...».....	80
«Осінь грядка – царство сонних квітів...».....	80
«Лизали берег сонні хвили...».....	81
«П’є вечір перегірклий сум...».....	81
«Віддзвеніла осінь в листя мідні дзвони...».....	81
«Осіню синь снує сова...».....	82
«За мить до осені, за мить...».....	82
«Закружляла віхола...».....	83
«Дерева весну вже віщують...».....	83
«Клени мої листаті...».....	84
«Маленька річка на краю села...».....	84
«Пірну у ніч холодну та німу...».....	85
«Липень в лапах лип...».....	85
«Вперед, вперед, за щастям, ночі й дні...».....	86
«Місяць в руні золотім...».....	86
«Квітне квітень – квіткар...».....	87
«Шепоче дощ:»Засни, засни...».....	87
«Вже листопад сонети пише...».....	88
«Сухо звівся курок...».....	88
«Край села стара маленька хата...».....	89
«Стороно моя, блакитноока...».....	89
«Серпень сховався у зарослях...».....	90
«Із верболозу я спілету кошіль...».....	90
«Скошені жита...».....	91
«Будуєм тюрми і святині...».....	91
«Заплелося небо стрічкою...».....	92
«Пролетіли літа...».....	92
«Не дорікай мені нічим...».....	93
Україні.....	93
«Помаранчеві стяги...».....	94
«Цей вересень – пора врожаю...».....	94
«Чи то про це подбав лукавий...».....	95
«Згоряє день промерзлий і промоклий...».....	95
«Хтось зорі вранішні краде...».....	95
«Добро і зло блукають разом...».....	96
«Чужі поводитирі й пророки...».....	96
«Цей світ прекрасний іпродажний...».....	96
«Покотилися дні...».....	97
«Кружляє листочок метеликом жовтим...».....	97
«Впали перші сніги...».....	98
«Ковзнуло сонце по снігу...».....	98
«Ранок зорі позбирав...».....	99
«Чого ти хочеш, ностальгіє? ...».....	99

«В бездонні нетрі лісової тиші...»	100
«Мокрою ковдрою хмар...»	100
«Зорі тремтять вересневі...»	101
«Край неба сонце ватрою згоря...»	101
«Вже роки загубились у далях...»	102
«Вже осінь з небом зшила край землі...»	102
«Товчуть вітри у ступах синь...»	103
«За те, що нехтував богами...»	103
«Постріл гримнув і змовк...»	104
«А що залишиться, спитай...»	104
«Якось є дивна таїна в дзеркал...»	104
«Я хочу вас до лісу повести...»	105
«На терну гострі шпичаки...»	105
«Засіяла осінь...»	105
«Вітер квіти витоптав у лузі...»	106
«Соняшники сонця наловили...»	106
«Завесніло, гляньте, завесніло...»	106
«Вологу синь пило повітря...»	107
«Жовтіє листя на дубах...»	107
«Дуплявий пень у хащі лісу темній...»	107
«Ті стежки з покинутого літа...»	108
«Світає, гаснуть зорі сині...»	108
«Нічних пригод шукач крилатий...»	108
«Пахнуть зорі чебрецем і м'ятою...»	109
«Мчався час конем...»	109
«Лицарі правди і волі...»	110
«Мороз в обіймах зиму тисне...»	110
«Я чорний ангел, Демон я...»	111
«Непривітні, холодні, мохнаті...»	111
«Вчиться сич по зорях ворожить...»	112
«Жаби в решета ловлять дощ...»	112
«Вицвіли на сонці небеса...»	112
«Короткий жовтень догорів до тла...»	113
«Від смерті ще ніхто не втік...»	113
«Цей березень – калюжі повні...»	113
«Кругом стіна, кругом колючій дріт...»	114
«Ой ви, коні, мої коні...»	115
«Далечінь імлиста...»	115
«Пряде на веретені осінь...»	116
«Як я у вічність відійду колись...»	116
«Мріє хата в далекім краї...»	116
«Вино у пляшці недопите...»	117
«Жив скрипаль і мав талант від Бога...»	117

«На травах світиться роса...».....	118
«Я біжу, біжу по лезу...»	118
«Поглянь на старця, білого, як сніг...».....	119
«Ця жадібність – людська потвора...».....	119
«У плахту неба загорнулась ніч...».....	120
Цирк.....	120
«Мені приснився край знайомий...».....	121
«Я за тобою зовсім не жалію...».....	121
«Скажи мені, скажи, кому...».....	122
«Ця ніч, вона не має краю...».....	122
«Біліє грядка хризантем...».....	122
«Червоні клени, осінь синя...».....	123
«Пожежа осені, пожежа...».....	123
«Сховався вігер в хаші сонні...».....	123
«Нап'юся запашної хвої...».....	124
«Коли ляга на землю темна ніч...»	124
«Зелений вечір супить брови...».....	125
Собака	125
«Я сіренька пташка...».....	126
«Гіркне вечір горобиною...».....	126
«Ген туману кужіль...».....	127
«Ці вітри, що дують без кінця...».....	127
«Картоплю вже копають люди...»	127
« У часи комп'ютерних прогресів...».....	128
«Життя спливає день у день...».....	128
«Гей ви, мої коні...».....	129
Апокаліпсис.....	129
«Шие осінь з туману ковдри...».....	130
«Згубитися в блакиті дня...».....	130
«Ці кольорові філіграні...».....	130
«Лицем у пригорщі душі...».....	131
«У білих мушлях перли чорні...».....	131
«Ну й тиша, аж дзвенить у вухах...».....	132
«В саду дерева, наче сонні...».....	132
«Ну як тобі тепер без мене...».....	132
«Вже осінь від туманів посивіла...»	133
«Це темне небо з місяцем вгорі...».....	133
«Цвітуть терни, так піняво цвітуть...».....	133
«У храмі лісу можна збожеволить...».....	134
«Дощами засіріла далеч...».....	134
«Відсміялося, відбувало...»	134
«У келії важко...».....	135
«Цілюють небо в вишині...».....	136

«Я маленьке стебло у широкім, безмежному полі...»	136
«У кожного лише свій хрест...»	136
«Друг до мене в гості забарився...»	137
«Сни золотавого листу...»	137
«Душі твоєї зойк в холодній тиші...»	137
«Ця ніч перегорить до тла...»	138
«Фіалки ранку напилися...»	138
«Біжить років бурхлива течія...»	138
«Літа спливають в долину...»	139
«Зелений день, розлогі клени...»	139
«Серпневої днини...»	140
«Крізь вибиті зіниці вікон...»	140
«Вмирає листя на дощі...»	141
«Відгукали вересневі далі...»	141
«В посрібленій зимою шибці...»	142
«Осінні квіти – дивина та й годі...»	142
«Не шукай мене у тому літі...»	142
«Ну хто, скажи, мудрішим є за час...»	143
«Лежу неголений, з похмілля...»	143
«Відболить, відплаче, відделіє...»	143
«Пахнуть стиглі груші...»	144
«Ці привиди забутих мрій...»	144
«Стоять дерева майже голі...»	144
«Ворожить ніч на білих хризантемах...»	145
«Пожовклий сад. Як нині в ньому тихо...»	145
«Для мене ніч ця, наче біль...»	146
«Не блукай сьогодні у минулому...»	146
«Прийди в мій світ і залишися в нім...»	146
«Такий веселий і мохнатий...»	147
«Я тобі нічого не пораджу...»	147
«Шукаю рими, але не знайду...»	148
«Старі ліси гойдають сни...»	149
«В тому літі, де цвіли волошки...»	149
«Звідкіль ти пісне, із глибин яких? ...»	149
«Я мерзну тут, хоча надворі спека...»	150
«Я збираюся у дорогу...»	150
«Загубилися рідні простори...»	151
«Святий великими очима...»	151
«Ти приходиш під осінь до мене...»	151
«В цій осені, в якій нема тебе...»	152
«У широкім полечку...»	152
«Наша юності смагчочола...»	152
«Подивіться, онде вітер вщух...»	153

«Над сумом вицвілих рівнин...»	153
«Розбилась доля на уламки...»	153
«Жовтіє жита жовтого життя...»	154
«Рве вітер чорну ніч на шмаття...»	154
«О осінь, осі, синь і все...»	154
«Гей доле, де шукати правди? ...»	155
«Бийте, бийте, чорнобильські дзвони...»	156
«Скіфія, земля прапрабатьків...»	156
«Дощ проплакав, стихилась природа...»	157
«В пожовклих від часу листках партитур...»	157
«Все літо на гілці листочок тремтів...»	158
«Прокинулась просинь осіння...»	158
«Жив дивний цар, багатства він не мав...»	159
«Розіпни!» – кричали всі Пілату...»	159
«Він був один, неначе перст...»	159
«Позолоти, стільки позолоти...»	160
«Тчуть Мойри долю і вночі, і вдень...»	160
«Я залітаний птах...»	161

ЖМЕНЯ РОСИ

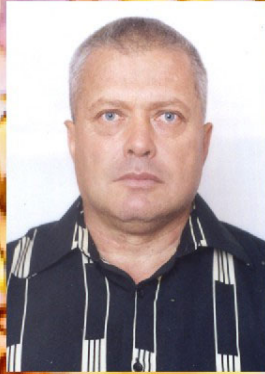
«До забутого рідного краю...»	162
«Нагрішивши вволю за життя...»	162
«О, як швидко догоріло літо...»	163
«Колись весна постукала у двері...»	163
«В цьому світі, злобою пронизаним...»	164
«Квиління душ в катівень підземеллі...»	164
«Б'ються дощі цілі ночі...»	165
«Розбрелись стежки мої тернисті...»	165
«Ми не раби, хоч все бувало...»	166
«Снується мокра тиша біля тину...»	166
«В цій осені давно нема тепла...»	167
«Напився ранок синьої вологи...»	167
«Пора прощань у сірій паранжі...»	168
«Я нидію з тобою сам-на-сам...»	168
«Ховається метеликом рудим...»	169
«Десь у театрі муз...»	169
«Гойдає вітер біль пожовклих віг...»	170
«Закружляла віхола...»	170
«Ще бджола над квіткою тремтить...»	171
«Безлисті крони будять в небі сум...»	171
«Зелені ночі пахнуть чебрецями...»	172
«Вітри у шибки стукають щосили...»	172
«Хтось місяця закинув срібний серп...»	173

ВИБРАНЕ

«І знову ти наснилася мені...».....	173
«Ця перша позолота саду...».....	174
«Шукати літа тут уже дарма...».....	174
«Неначе вчора ще була весна...».....	175
«О, як давно не снилися мені...».....	175
«Б'ються в шибки вітри, ніч не відає дна...».....	176
«Вже листопад від холоду заляк...».....	176
«Дощем захлинулася осінь...».....	177
«Нині вітра буйного стриножу...».....	177
«Очі сповнені болю...».....	178

Ліщенко Григорій Васильович, народився **27 листопада 1956 року в Тернопільській області, на хуторі поблизу селища Вишнівець, що розкинулось на мальовничих берегах річки Горинь.**

Згодом батьки переїхали на Миколаївщину, де пройшли його дитинство та юність. З 1979 року проживає в селищі Петровому на Кіровоградщині. Працював художником-оформлювачем. Згодом водолазом на рятувальній станції. Нині працює егерем у Петрівському УТМР.